

unicef

for hvert barn

KOMMUNEANALYSE 2021

Alle barn har rett til god og trygg oppvekst

INNHold

Kapittel 1: Innledning	5
1.1 Alle barn i Norge har rett på likeverdige oppvekstsvilkår	5
1.2 Om UNICEF Norges Kommuneanalyse	6
1.3: Utvalgte funn	8
Barnehage	8
Grunnskole	8
Barnevern	8
Helsetjeneste	8
Kulturtilbudet	9
Budsjettanalyse	9
Kapittel 2: Topp 10 og Bunn 10	11
2.1 Innledning	11
2.2 Totalrangering	11
2.3 Sektorrangering	12
2.4 Fellestrekk Topp 10	13
2.5 Fellestrekk Bunn 10	13
Kapittel 3: Sektoranalyse	14
3.1 Innledning	14
De fem sektorene	15
3.2 Sektoranalyse	16
Kapittel 4:	
Sammenligning av utvalgte kommunegrupper	21
4.1 Innledning	21
4.2 Overordnet sammenligning	22
4.3 De fire største byene	23
Budsjettanalyse	23
Sektoranalyse: Barnehage	24
Sektoranalyse: Grunnskole	25
Sektoranalyse: Barnevern	26
Sektoranalyse: Helsetjeneste	26
Sektoranalyse: Kulturtilbud	27

4.4 De rike kommunene	28
Sektoranalyse: Barnehage	29
Sektoranalyse: Grunnskole	30
Sektoranalyse: Barnevern	31
Sektoranalyse: Helsetjeneste	32
Sektoranalyse: Kulturtilbud	32
4.5 De små kommunene	34
Sektoranalyse: Barnehage	35
Sektoranalyse: Grunnskole	36
Sektoranalyse: Barnevern	37
Sektoranalyse: Helsetjeneste	39
Sektoranalyse: Kulturtilbud	39
Kapittel 5: Metodikk	41
5.1 Datagrunnlag og sektorer	41
5.2 Rangeringsmetode	42
5.3 Budsjettanalyse	43
5.4 Endringslogg	43
5.5 Begrensninger	44
Vedlegg	46

Forbehold om trykkfeil og endringer

UNICEF Norge Kommuneanalyse 2021 henter datamateriell fra kommunenes egne innrapporterte statistikk for 2020. Kommunene har selv rapportert inn statistikk til Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennom Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA) i løpet av første halvdel av 2021. Kommunenes statistikk er dynamisk og i stadig endring. Små justeringer kan derfor ha oppstått i løpet av perioden UNICEF Norge har jobbet med analysen (juni – august 2021). UNICEF Norge hentet ut siste tabell for statistikk 09.juli 2021. Leseren anbefales å ha dette i mente når rapporten leses.

Vi tar forbehold om eventuelle trykkfeil og skrivefeil.

Kapittel 1: Innledning

1.1 Alle barn i Norge har rett på likeverdige oppvekstvilkår

Et bærende prinsipp i FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) er at alle barn har lik rett til å vokse opp i trygge omgivelser der barnet kan utvikle seg til sitt fulle potensial.¹

For barn i Norge betyr dette at deres rettigheter skal respekteres og at alle barn som vokser opp i Norge skal sikres likeverdige oppvekstvilkår. Dette gjelder uavhengig av hvem de er, hvor de bor, hvor lenge de har bodd i Norge, hvilket språk de snakker, hva deres religion er, hva de tenker, hvordan de ser ut, hvilken kjønnsidentitet de har, om de har en funksjonsnedsettelse eller om de er rike eller fattige.

Kommuneanalysen avdekker store forskjeller i barns og unges tjenestetilbud. Stor ulikhet finner vi særlig i sektoren helsetjeneste hva gjelder hjemmebesøk til nyfødte innen to uker - et besøk som kan bidra til å avdekke potensiell omsorgssvikt i tidlig fase.

Alle barn har rett til å oppleve gleden av å være et barn. Det er myndighetenes ansvar at rettighetene etter FNs barnekonvensjon blir oppfylt. I Norge følger kommunen barna fra de er født til de blir myndige, og det er kommunen som leverer de tjenestene som er grunnleggende for oppfyllelsen av barns rettigheter. UNICEF Norge sier derfor at nest etter familien er kommunen den viktigste arenaen for oppfyllelsen av barns rettigheter, som følger av FNs barnekonvensjon. Dette er et ansvar som må tas på alvor.

Kommunepolitikken i Norge skal være i tråd med FNs barnekonvensjon. Slik sikrer vi barnevennlige kommuner hvor barna våre vokser opp og utvikler seg til sitt fulle potensiale. UNICEF Norges Kommuneanalyse kan være et verktøy for å finne ut hvor skoen trykker i din kommune. Målet med vår analyse er ikke å peke på enkelte kommuner, men å starte en debatt om forskjellene i tilbudet som gis barna våre. De som sitter i kommunestyret rundt om i Norge må finne ut hvorfor forskjellene er så store og hva som kan gjøres for å endre dette. Dersom det er slik at forskjellene skyldes nasjonale prioriteringer må dette diskuteres. *Det viktigste er at FNs barnekonvensjon er utgangspunktet for hvilke prioriteringer som blir gjort, slik at alle barn i Norge vokser opp med like gode oppvekstvilkår.*

I år er det sjuende året på rad at Kommuneanalysen gis ut av UNICEF Norge. Kommunesammenslåingene gjør at årets analyse ikke direkte kan sammenlignes med tidligere rapporter. Koronapandemien kan ha påvirket kommunes forutsigbarhet og tilbud hva gjelder blant annet åpningstider på kommunale fritidssentre. Det må derfor tas i betraktning at sektortilbudene for barn og unge har variert sterkt mellom kommunene i 2020 på grunn av ulike smittevernstiltak og regelverk for nedstenging.

¹. Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989, ratifisert av Norge 8. januar 1991

1.2 Om UNICEF Norges Kommuneanalyse

I 2010 uttrykte FNs barnekomité bekymring over geografisk forskjellsbehandling av barns oppvekstsvilkår i Norge.² Bekymringen var blant annet knyttet til omfanget av tjenester til barn og innenfor hvilke rammer de ytes. Komiteen uttrykte dessuten en ytterligere bekymring over at barn i sårbare situasjoner ikke ville få dekket sine særlige behov. Komiteen påpekte at alle barn som vokser opp i Norge må sikres de samme oppvekstsvilkårene, uavhengig av kommunenes økonomiske rammevilkår. Så sent som i 2018 gjentok komiteen kritikken og oppfordret norske myndigheter til å øremerke midler til tjenester til barn.³

UNICEF Norge deler FNs barnekomités bekymring. I 2014 begynte vi derfor med en årlig kartlegging og rangering av kommunenes tilbud og tjenester til barna i det som heter *Kommuneanalysen*.⁴

Vi vurderer kommunene basert på både en budsjettanalyse og en sektoranalyse. I budsjettanalysen undersøker vi hvor mye penger hver kommune har i brutto driftsutgifter per barn i alderen 0-20 år, og på hvor stor andel av en kommunes driftsutgifter som brukes på barn. I sektoranalysen undersøker vi fem tjenestesektorer der kommunen møter barna direkte:

Barnehage
Grunnskole
Barnevern
Helsetjeneste
Kulturtilbud

Datagrunnlaget for Kommuneanalysen baserer seg utelukkende på tall kommunene selv rapporterer til Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennom Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA).

For hver enkelt kommune beregnes en score for sektorene, både isolert sett og samlet. Scoren er beregnet med utgangspunkt i utvalgte variabler innenfor hver sektor. Eksempelvis for sektoren Barnevern ser vi på variablene «Brutto driftsutgifter per barn 0-17 år», «Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år» og «Undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder». Den enkelte kommunen sin score beskriver nivået av tjenestene som leveres til barn sammenlignet med andre kommuner. Det vil si at kommuner med laveste score ikke nødvendigvis leverer uforsvarlige tjenester til barna, men at nivået på tjenestene er lavere sammenlignet med de andre kommuner. For nærmere informasjon om beregninger og metodikk, henviser vi til kapittel 5.

Når kommunene innrapporterer til SSB, inndeles de i KOSTRA-grupper. Ifølge SSB er kommunene gruppert langs tre dimensjoner⁵:

1. Folkemengde; små, mellomstor og store kommuner.
2. Bundne kostnader per innbygger, et mål på kommunenes kostnader for å innfri minste standarder og lovpålagte oppgaver. Disse kostnadene varierer med demografiske, sosiale og geografiske forhold.
3. Frie disponible inntekter per innbygger, et mål på hvor mye inntekter kommunene har til disposisjon etter at de bundne kostnadene er dekket. Dette gir en antydning av kommunenes økonomiske handlefrihet.

Tidlig januar 2020 ble en av tre kommuner slått sammen under kommune- og regionsreformen. Antall kommuner er redusert fra 428 til 356, og vi har nå 11 fylker. Analysegrunnlaget og SSBs kommunefordelte statistikk er dermed noe endret fra tidligere.⁶ Endringer i årets analyse er gjort i samråd med SSB, og vi har derfor valgt å strukturere datamaterialet basert på KOMMODE-modellen som anslår bundne kostnader og frie disponible inntekter for de sammenslåtte kommunene. En KOMMODE-gruppering er derfor benyttet i denne analysen, da en slik gruppering tar høyde for en mer detaljert oversikt tilpasset kommunestrukturen per 1. januar 2020.⁷

Ved å sammenligne kommuner som er av relativ lik størrelse, og har tilsvarende økonomiske forutsetninger kan vi studere hvordan ulike økonomiske rammebetingelser kan gi utslag for de områdene kommunene yter tjenester til barn og unge på. For enkelthets skyld kaller vi de ulike inndelingene for «kommunegrupper».

Tallmaterialet vi bruker er begrenset. Kommuneanalysen er ikke ment som en årsak/virknings-analyse. Vår viktigste intensjon er at Kommuneanalysen kan være et utgangspunkt for å skape debatt om prioritering av barn og unge på kommunenivå i Norge, og et grunnlag for videre analyse.

² CRC/C/NOR/CO/4

³ CRC/C/NOR/CO/5-6

⁴ <https://www.unicef.no/vart-arbeid/norge/oppvekst/kommuneanalysen>

⁵ Statistisk sentralbyrå. (2021, 15.juni). KOSTRA - KOMMUNE-Stat-Rapportering. Hentet fra <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikk/kostrahoved>

⁶ Statistisk sentralbyrå. (2020, 3.januar). Store endringer i kommunekartet- og statistikken. Hentet fra: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/store-endringer-i-kommunekartet-og-statistikken>

⁷ Kringlebotten, M. & Langørgen, A. (2020). Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2020. Hentet fra https://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/_attachment/439744?_ts=177cdfee70

1.3: Utvalgte funn

Kommuneanalysen 2021 viser igjen at det er store forskjeller både i hvor mye kommune-Norge bruker på tjenester til barn og unge, og hvor god dekning tjenestene har.

De overordnede funnene viser blant annet:

Barnehage

Barn tilbringer mye tid i barnehagen og det stilles krav til barnas pedagogiske tilbud⁸. Barnehagetilbudet må være av en viss kvalitet slik at barn kan få en god utvikling gjennom omsorg, lek og læring. FNs bærekraftsmål forplikter også verdens land til å gi alle barn et førskoletilbud av høy kvalitet og gode rammer for tidlig utvikling⁹.

- Syv kommuner har barnehagedekning på under 80 prosent. Dette gjelder andel barn 1-5 år med barnehageplass. Felles for disse, er at de er små kommuner der flesteparten befinner seg i Troms og Finnmark.
- Lek og oppholdsareal per barn i barnehage (m²) spenner seg fra 4,30 kvadratmeter til 32,5 kvadratmeter. Herøy (Nordland) er den kommunene som tilbyr minst kvadratmeter, mens det er Namsskogan som tilbyr mest.
- 73 kommuner har ansatte med pedagogisk utdanning på under 40 prosent. Av disse finner vi at 13 kommuner har ansatte med pedagogisk utdanning på under 30 prosent. For denne variabelen finner vi et flertall av små kommuner.
- Modalen er den kommunen som har innrapportert det høyeste beløpet for variabelen, brutto driftsutgifter per barn 1-5 år, bruker kroner 406 579. Dette tilsvarer omtrent tre ganger så mye som Moskenes med det laveste innrapporterte beløpet på kroner 152 406.

Grunnskole

Retten til utdanning betyr ikke bare tilgang til grunnskoleutdanning, men også at det faglige innholdet må være relevant og av viss kvalitet. Utdanning skal bidra til at barn utvikler sine egenskaper, evner og personlighet fullt ut. Sektoranalysen viser at:

- Det er kun Verdal kommune som har registrert en andel lærere med pedagogisk utdanning på over 90 prosent. Dette er en mellomstor kommune med lave bundne kostnader, og middels frie disponible inntekter.

- Av kommuneanalysens totalt 319 innrapporterte kommuner, finner vi at 141 kommuner har en andel lærere med pedagogisk utdanning på under 70 prosent. Av disse har 24 kommuner en andel lærere med pedagogisk utdanning under 60 prosent.
- Samtlige kommuner har innrapportert at de har under elleve elever per lærer, noe som er i tråd med minstenormen for lærertetthet¹⁰.
- Blant de fire største byene (Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger) finner vi at Trondheim har størst andel lærere med pedagogisk utdanning med henholdsvis 71,70 prosent. For tilsvarende variabel finner vi Stavanger med en andel på 68,10, Bergen med 66,70 og Oslo med 50,00.

Barnevern

Alle barn som ikke kan bli tatt vare på av sin egen familie, har rett til å bli tatt vare på av andre voksne som respekterer alle forhold ved barnets liv. Barnevernet skal bidra til at barn vokser opp under trygge omgivelser, og skal beskytte dem mot omsorgssvikt. Barnevernet skal blant annet undersøke og følge opp bekymringsmeldinger innen tre måneder.

- Antall barn (0-17 år) tilknyttet barnevernet er, naturlig nok, høyest i de store og mellomstore kommunene.
- Ti kommuner har overholdt fristen i under 50 prosent av tilfellene for innsendte bekymringsmeldinger. Disse er Bykle, Modalen, Loppa, Rana, Lebesby, Steigen, Steinkjer, Øystre Slidre, Flatanger og Målselv. Dette er alle kommuner av ulik størrelse.
- 84 kommuner har innrapportert å holde fristen i 100 prosent av tilfellene for innsendte bekymringsmeldinger. Dette er et betydelig antall, og kan indikere at flere kommuner har vært særlig årvåke i en tid der samfunnet har vært stengt ned.

Helsetjeneste

I Norge skal *helsetjenesten* komme på hjemmebesøk til alle nyfødte barn innen to uker etter hjemkomst fra barsel. Formålet med et slikt besøk er å følge opp foreldre som trenger særlig veiledning og for å ivareta barns rett til best mulig helsehjelp. Helsetjenesten kan redde liv og er et viktig virkemiddel for å avdekke blant annet vold og overgrep i en tidlig fase. FNs bærekraftsmål 3.2 forplikter også alle land til å få slutt på dødsfall som kan forhindres blant nyfødte og barn under fem år¹¹. Vår analyse viser blant annet at:

⁸ Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager (01.08.2017)

⁹ FNs bærekraftsmål: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>. Bærekraftsmål; 4.2

¹⁰ Forskrift til opplæringslova § 14A-1 av 01.08.2006

¹¹ <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/god-helse-og-livskvalitet> (14.07.2021)

- I 35 kommuner får under 50 prosent av nyfødte hjemmebesøk innen to uker. Disse kommunene er geografisk spredt og varierer i størrelse.
- Blant de fire største byene (Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger) finner vi at 78,20 prosent av de nyfødte i Bergen fikk hjemmebesøk innen to uker. Dette er omtrent tre ganger så stor andel som Trondheim, som har en innrapportert tall på 23,10. I Oslo og Stavanger finner vi at andelen nyfødte som fikk hjemmebesøk innen to uker utgjorde en andel på henholdsvis 58,00 og 54,60.

Kulturtilbudet

Ifølge FNs barnekonvensjon har alle barn rett på hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter. Lek og rekreasjon er blant annet viktig for barns helse, deres utvikling av kreativitet, fantasi, selvtillit, utvikling av sosiale, kognitive og emosjonell styrker og ferdigheter. Et godt kulturtilbud kan være avgjørende for å fremme verdsettelse av kulturelt mangfold og kulturs bidrag til bærekraftig utvikling¹². Årets kommuneanalyse viser disse funnene:

- Fire kommuner får høyest mulig score innen denne sektoren. Dette gjelder kommunene Røst, Fyresdal, Bykle og Namsskogan.
- De fire største byene (Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger) scorer i snitt 0,13 for antall elevplasser i kommunens kulturskole. Dette gjelder barn i alderen 6 - 15 år.
- Av kommunenes egne innrapporterte tall, finner vi at det er bredt spenn innen variabelen timer åpent årlig i per 1 000 innbygger. Dette gjelder tilbud i kommunale fritidssenteret for barn og unge i alderen 6-15 år. Ulikt kulturtilbud kan trolig forklares med smittevernsrestriksjoner foregående år, der kommuner har måttet holde seg til relativt ulike regler.

Budsjettanalyse

Alle kommuner plikter å ivareta barns rettigheter når kommunenes budsjett forhandles og vedtas. Formålet med budsjettanalysen er å belyse kommunenes pengebruk på tjenester til barn og unge i alderen 0-20 år. I budsjettanalysen ser vi også på hvor stor andel av budsjettet er brukt til barn og unge. På denne måten kan man få inntrykk av hvordan kommunene prioriterer barn og unge, basert på det økonomiske utgangspunktet kommunene har.

Nøkkeltall for kommunenes budsjettprioriteringer for 2020 viser at:

- I snitt bruker hver kommune 30 prosent av sitt totale budsjett på barn og unge fordelt på de fem sektorene. Dette tilsvarer et gjennomsnittsbetrag på kroner 140 934 per barn.
- Laveste innrapporterte prosentandel er på 0,17. Her finner vi både Loppa og Bykle
- Høyeste innrapporterte prosentandel er på 0,46. Her finner vi Askøy med kroner 119 693 per barn.
- 19 kommuner bruker mer enn 40 prosent av sitt totale budsjett på barn og unge fordelt på de fem sektorene. Et flertall av disse kommunene er av middels eller stor størrelse.

¹². FNs bærekraftsmål 4.7

Kapittel 2: Topp 10 og Bunn 10

2.1 Innledning

I dette kapittelet rangerer vi de ti kommunene som *samlet sett* anses å ha høyest og lavest score, samt de ti kommunene som anses å ha høyest og lavest score innenfor *de fem sektorene* barnehage, grunnskole, barnevern, helsetjenester og kulturtilbud. Kommunene rangeres etter en poengscore fra 1 til 5, der 5 er høyest og 1 er lavest.

Kommuner med lav score leverer ikke nødvendigvis uforvarlige tjenester til barn og unge, men tjenestene har et lavere nivå sammenlignet med andre kommuner. For hver enkelt kommune beregnes en score for hver av de fem sektorene isolert og samlet sett. Scoren er beregnet med utgangspunkt i utvalgte variabler innenfor hver sektor. Disse studeres nærmere i kapittel 3 og 4.

2.2 Totalrangering

TOPP 10					
Plass	Kommune	Størrelse	Fylke	KOMMODE-gruppe	Poengscore
1.	Tokke	Liten	Vestfold og Telemark	4c	4,10
2.	Nissedal	Liten	Vestfold og Telemark	5b	4,04
3.	Nore og Uvdal	Liten	Viken	5c	3,96
4.	Fyresdal	Liten	Vestfold og Telemark	5b	3,84
5.	Lyngen	Liten	Troms og Finnmark	5c	3,75
6.	Bykle	Stor	Agder	2	3,74
7.	Hammerfest	Middels	Troms og Finnmark	7c	3,67
8.	Hemnes	Liten	Nordland	4c	3,61
9.	Rollag	Liten	Viken	5b	3,61
10.	Høylandet	Liten	Trøndelag	5b	3,59

BUNN 10					
Plass	Kommune	Størrelse	Fylke	KOMMODE-gruppe	Poengscore
319.	Nittedal	Stor	Viken	9b	1,43
318.	Giske	Middels	Møre og Romsdal	7a	1,56
317.	Klepp	Middels	Rogaland	6a	1,71
316.	Eidsvoll	Stor	Viken	9a	1,71
315.	Alvdal	Liten	Innlandet	5b	1,78
314.	Karmøy	Stor	Rogaland	9a	1,79
313.	Nes	Stor	Viken	9a	1,79
312.	Lørenskog	Stor	Viken	9a	1,82
311.	Asker	Stor	Viken	9b	1,83
310.	Osterøy	Middels	Vestland	7a	1,83

2.3 Sektorrangering

Topp 10: Sektorrangering*						
Plass	Kommune	BH	GS	BV	HT	KT
1.	Tokke	3,47	3,59	3,91	5,00	4,73
2.	Nissedal	3,90	4,37	3,42	3,91	4,73
3.	Nore og Uvdal	5,00	3,73	4,64	2,71	4,16
4.	Fyresdal	4,57	3,13	4,31	2,71	5,00
5.	Lyngen	3,73	2,40	4,00	5,00	4,16
6.	Bykle	4,51	2,63	2,47	5,00	5,00
7.	Hammerfest	3,29	3,44	4,64	2,88	4,40
8.	Hemnes	3,13	3,17	3,91	4,22	3,76
9.	Rollag	3,90	3,47	4,64	3,68	2,66
10.	Høylandet	4,32	3,90	1,71	5,00	4,16
Snitt		3,98	3,38	3,76	4,01	4,28

*BH = Barnehage, GS = Grunnskole, BV = Barnevern, HT = Helsetjeneste, KT = Kulturtilbud

Bunn 10: Sektorrangering*						
Plass	Kommune	BH	GS	BV	HT	KT
319.	Nittedal	1,64	1,38	1,00	1,26	2,06
318.	Giske	1,32	1,43	1,26	2,08	1,86
317.	Klepp	2,35	1,82	1,25	1,00	2,71
316.	Eidsvoll	1,55	1,25	2,29	1,26	2,63
315.	Alvdal	1,89	2,27	1,00	2,08	2,00
314.	Karmøy	1,89	1,64	2,00	1,44	2,06
313.	Nes	1,32	1,58	2,29	1,26	3,08
312.	Lørenskog	1,97	1,38	2,00	1,26	2,91
311.	Asker	2,05	1,52	1,59	1,59	2,63
310.	Osterøy	2,00	1,89	1,82	2,29	1,32
Snitt		1,80	1,62	1,65	1,55	2,33

*BH = Barnehage, GS = Grunnskole, BV = Barnevern, HT = Helsetjeneste, KT = Kulturtilbud

2.4 Fellestrekk Topp 10

Felles for de ti kommunene som kommer godt ut i Kommuneanalysen er en gjennomgående stabil prioritering av barn og unge i de ulike sektorene som undersøkes. I gjennomsnitt scorer topp 10-kommunene aller best på tjenester innenfor kulturtilbudet, der to kommuner rangeres særlig høyt. Dette er Fyresdal og Bykle. Innen helsetjenestesektoren finner vi fire kommuner som alle rangeres med best mulig oppnådde poengscore. Dette er Bykle, Lyngen, Høylandet og Tokke.

Åtte av ti kommuner på topp 10-listen kategoriseres som små kommuner. Det betyr at innbyggertallet er på under 9 999. De to resterende kommuner regnes som stor og middels stor av størrelse, og har innbyggertall mellom 30 000 – 300 000 og 10 000 – 29 999.

Kommuneanalysen avdekker følgende fellestrekk blant topp 10-kommunene:

- Topp: 10 kommunene scorer gjennomgående høyt for alle sektorene som undersøkes.
- Topp: 10 kommunene har en gjennomsnittlig totalscore for de fem sektorene som undersøkes på 3,88. Landsgjennomsnittet er 2,77.
- Topp: 10 kommunene scorer i snitt høyest innen sektorene helsetjeneste og kulturtilbud med en poengscore på henholdsvis 4,01 og 4,28. Landsgjennomsnittet for tilsvarende sektor er 2,85 og 2,74.
- Topp: 10 kommunene scorer i snitt lavest innen sektoren grunnskole, med en poengscore på henholdsvis 3,38. Landsgjennomsnittet for tilsvarende sektor er 2,69.
- Topp: 10 kommunene har høye bundne kostnader, med relativt høye frie disponible inntekter

2.5 Fellestrekk Bunn 10

Fellestrekk for de 10 kommunene som kommer dårligst ut i årets Kommuneanalyse er liten innrapportert prioritering av barn og unge innen de fem sektorene som undersøkes. Ni av ti kommuner regnes som stor eller middels stor av størrelse, og har innbyggertall mellom 30 000 – 300 000 og 10 – 29 999.

Kommuneanalysen avdekker følgende fellestrekk blant Bunn 10 kommunene:

- Bunn: 10 kommunene scorer gjennomsnittlig lavt for alle sektorene som undersøkes.
- Bunn: 10 kommunene har en gjennomsnittlig totalscore for de fem sektorene som undersøkes på 1,79. Landsgjennomsnittet er 2,77.
- Bunn: 10 kommunene scorer i gjennomsnitt dårligst innen helsesektoren, med en gjennomsnittlig poengscore på 1,55. Landsgjennomsnittet for tilsvarende sektor er 2,85.
- Bunn: 10 kommunene scorer lavt også innen barnehagesektoren, med en gjennomsnittlig poengscore på 1,80. Landsgjennomsnittet for tilsvarende sektor er 2,80.
- Innen samtlige av de fem sektorene kommunene måles på, finner vi ingen score høyere enn 3,08. Dette gjelder sektoren kulturtilbud for Nes kommune

Kapittel 3:

Sektoranalyse

3.1 Innledning

Som nevnt innledningsvis har FNs barnekomité uttrykt bekymring over at barn og unge bosatt i Norge ikke får tilgang til innholdsmessige like tjenester som leveres av kommunene. Barn har etter artikkel 2 i FNs barnekonvensjon rett til like tjenester uavhengig av hvor i landet de bor.

I denne delen av Kommuneanalysen ser vi nærmere på hvordan kommunene satser på de fem sektorene barnehage, grunnskole, barnevern, helsetjenester og kulturtilbud. Dette gjøres ved å presentere laveste og høyeste verdi for hver av variablene innen hver sektor, basert på tall kommunen selv har rapportert inn. I tillegg vises også landsgjennomsnittet.

I dette kapittelet ser vi på topp- og bunnprestasjoner innenfor de ulike sektorene. Derfor vil tidvis store forskjeller i kommune-Norge komme tydelig frem. Denne presentasjonen tar ikke hensyn til at ulike kommunegrupper, ulike økonomiske og befolkningsmessige rammevilkår. Dette analyseres nærmere i kapittel 4: Sammenligning av utvalgte kommunegrupper.

I de fem sektorene måler vi kommunenes prestasjoner på følge variabler:

DE FEM SEKTORENE

BARNEHAGE

- Brutto driftsutgifter per barn 1-5 år
- Brutto investeringsutgifter per barn 1-5 år
- Andel barn 1-5 år med barnehageplass
- Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m²)
- Andel ansatte med pedagogisk utdanning

GRUNNSKOLE

- Brutto driftsutgifter per barn 6-15 år
- Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år
- Andel lærere med pedagogisk utdanning med en lærerutdanning
- Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1-10. trinn
- Antall elever per lærer

BARNEVERN

- Brutto driftsutgifter per barn 0-17 år
- Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år
- Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder

HELSETJENESTE

- Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år
- Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst
- Antall årsverk per 1000 barn 0-20 år

KULTURTILBUD

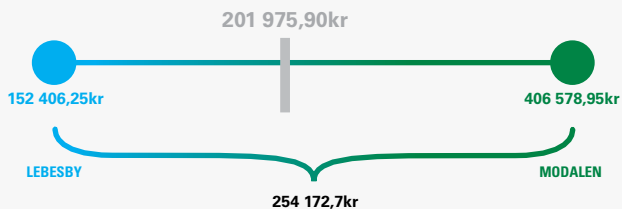
- Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6-20 år
- Brutto driftsutgifter idrett per barn 6-20 år
- Timer åpent årlig per 1000 barn 6-20 år, kommunale fritidssenter
- Antall plasser i kulturskolen per barn 6-15 år

3.2 Sektoranalyse

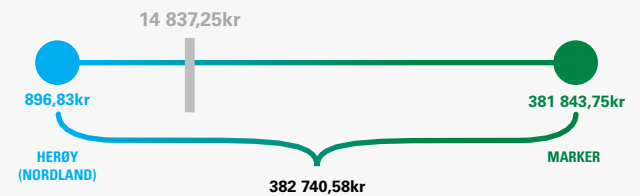
Barnehage

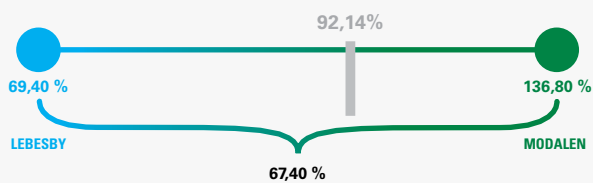
Brutto driftsutgifter per barn 1 - 5 år

Brutto investeringsutgifter per barn 1-5 år

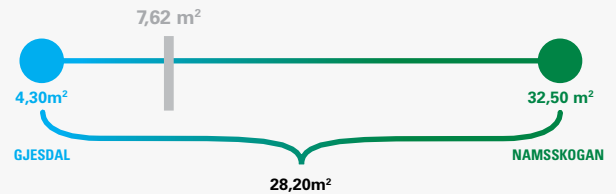

Andel barn 1-5 år med barnehageplass

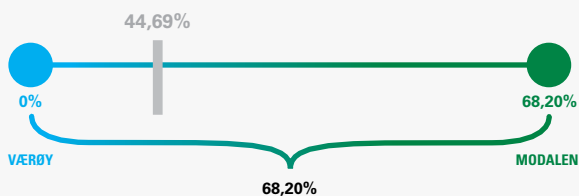

* Noen kommuner oppgir en andel over hundre prosent. Dette kan skyldes at kommunene tilbyr barnehageplasser til barn med bostedsadresse utenfor sin kommune.

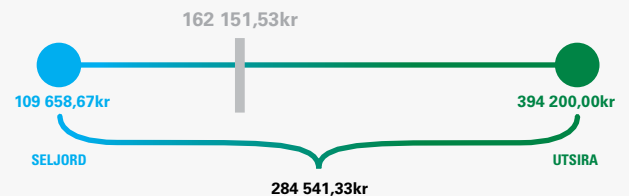
Lek og oppholdsareal per barn i barnehage (m²)

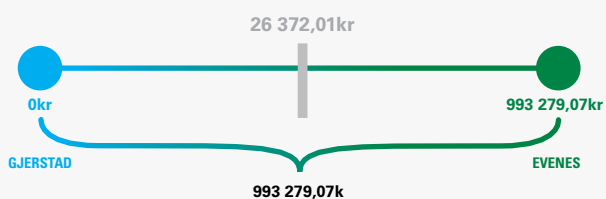
Andel ansatte med pedagogisk utdanning

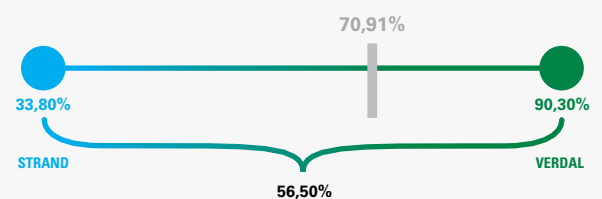
Brutto driftsutgifter per barn 6-15år

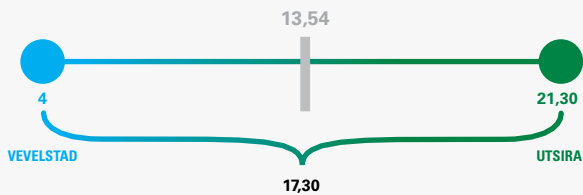
Brutto investeringsutgifter per barn 6-15år

Andel lærere med pedagogisk utdanning

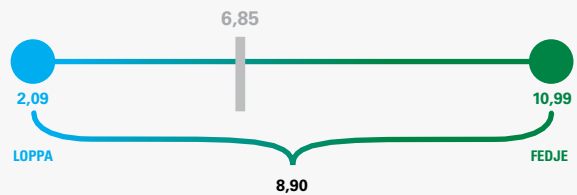

Gjennomsnittlig gruppestørrelse (1.-10.trinn)*

*Når vi studerer variabelens gjennomsnittlige gruppestørrelse 1.- 10. trinn og elev per lærer, er det lave tall som anses å være best tenkelig utfall. Det kan her også stilles spørsmål ved om det går en grense for hvor små gruppestørrelser bør være før det kan virke kontraproduktivt på elevens læringsmiljø. Kommuneanalysen tar ikke stilling til dette og gir dermed konsekvent en høyere poengscore desto lavere antall elever det er i en gruppe.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse (1.-10.trinn)*

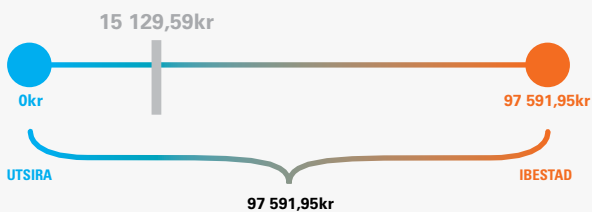
*Når vi studerer variabelens gjennomsnittlige gruppestørrelse 1.- 10. trinn og elev per lærer, er det lave tall som anses å være best tenkelig utfall. Det kan her også stilles spørsmål ved om det går en grense for hvor små gruppestørrelser bør være før det kan virke kontraproduktivt på elevens læringsmiljø. Kommuneanalysen tar ikke stilling til dette og gir dermed konsekvent en høyere poengscore desto lavere antall elever det er i en gruppe.

Barnevern

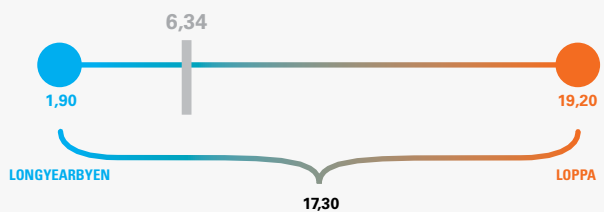
Brutto driftsutgifter per barn 0-17 år

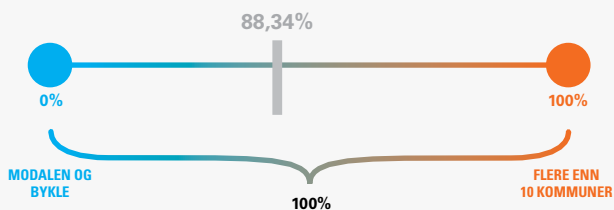
Brutto driftsutgifter per barn 1 - 5 år

Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17år

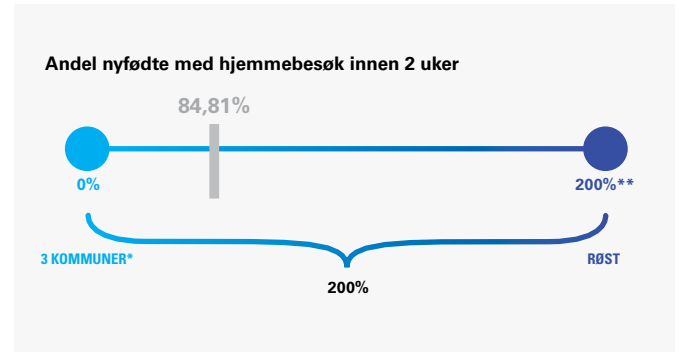
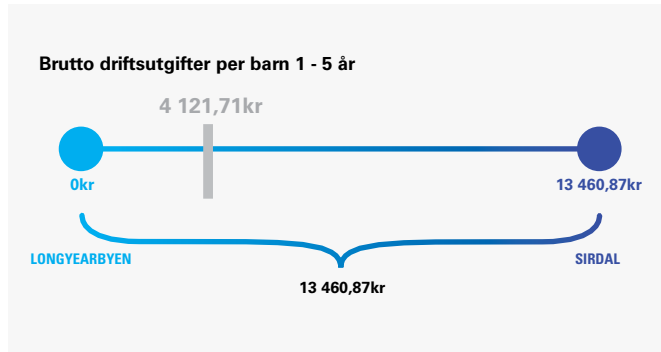

Undersøkelser med behandlingstid under 3mnd

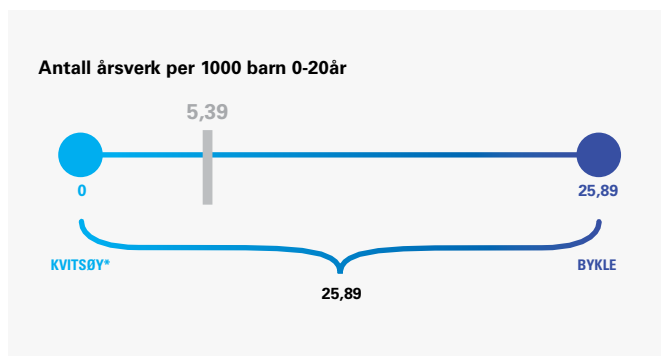
Helsetjeneste

Brutto driftsutgifter per barn 0-20år

*Kvitsoy, Åremark, Værøy

**Noen kommuner oppgir andel over hundre prosent. Dette kan skyldes at enkelte nyfødte har fått flere enn ett hjemmebesøk eller at kommunen tilbyr tjenesten til barn med bostedsadresse utenfor sin respektive kommune.

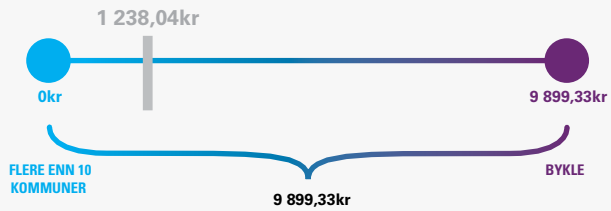

*Kvitsoy kommune har inngått et interkommunalt samarbeid med Randaberg kommune om helsesykepleier og jordmortjeneste for innbyggerne på Kvitsoy¹³

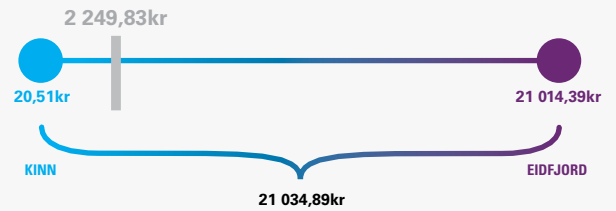
Kulturtilbud

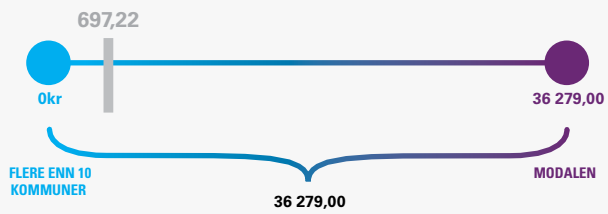
Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6-20 år

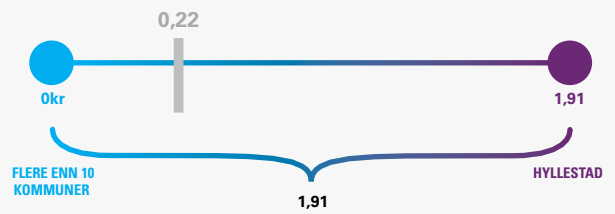
Brutto driftsutgifter idrett per barn 6-20år

Timer åpent årlig per 1 000 innbyggere 6-20år (komm. fritidssenter)

Elevplasser i kommunens kulturskole per barn 6-15år

Kapittel 4: Sammenligning av utvalgte kommunegrupper

4.1 Innledning

I dette kapitlet vil vi presentere en nærmere analyse av fem utvalgte kommunegrupper. Alle kommunegruppene er inndelt etter kommunenes respektive KOMMODE-gruppetall (med KOMMODE-gruppetall vist i parentes). Bak enkelte kommodegruppetall finnes en bokstav. Denne forklarer kommunens økonomiske rammevilkår, der vi gjennomgående belyser kommunens bundne kostnader og grad av frie disponible midler¹⁴.

Kommunegruppene vil gjenspeile kommunenes geografiske spredning og økonomiske tilbøyelighet, sett i en sammenlignbar kontekst. Ved å sammenligne kommuner som har tilsvarende økonomiske rammevilkår og geografiske forutsetninger, kan vi studere hva som er utslagsgivende for de tjenesteområdene kommunene yter til barna. Dette kan gi oss en indikasjon på hvilket potensial hver kommune besitter i å levere bedre innhold i sine tjenester til barn og unge. Vi tror at en slik analyse kan være en motivasjonsfaktor for kommunene til å levere bedre tjenester til barn og unge.

Følgende fem KOMMODE-grupper analyseres:

De fire største byene (1)

De åtte rikeste kommunene (2)

De små kommunene (4 og 5)

De mellomstore kommuner (6, 7, 8)

De store kommunene (9 og 10)

Det er flere grunner til at vi ser på nettopp disse fem KOMMODE-gruppene. I de fire største byene bor det flest barn. Prioriteringene som gjøres i disse kommunene påvirker dermed flest barn. Vi undersøker de åtte rikeste kommunene fordi disse har frie disponible inntekter, der noen har lavere skatteinntekter per innbygger, men høyt statstilskudd per innbygger. Stort økonomisk handlingsrom gir

kommuner bedre forutsetninger til å prioritere barna og forpliktelser som følger av FNs barnekonvensjon. Videre analyserer vi små, middels og store kommuner for å belyse bredden av kommunenes tilbud og tjenester i Norge.

Vår intensjon med Kommuneanalysen er ikke å analysere forhold som gjør at en gitt kommune scorer som den gjør, eller hvorfor det er store forskjeller mellom to kommuner i samme kommunegruppe. Det har vi ikke grunnlag for. Vi ønsker imidlertid å trekke frem noen forhold som vi mener er egnet til å skape videre debatt om forskjeller i barns oppvekstvilkår i Norge, til en forbedring for barn og unge i Norge.

I starten av dette kapitlet presenteres en sammenligning av gjennomsnittlig brutto driftsutgifter per barn 0-20 år, og gjennomsnittlig andel av driftsutgifter for de respektive fem kommunegruppene. Den overordnede økonomiske sammenligningen ses i forhold til landsgjennomsnittet.

Deretter sammenligner vi kommuner som tilhører samme kommunegruppe ved å se nærmere på hvordan de leverer innenfor hver tjenestesektor. I tillegg ser vi på kommunenes prioritering av barna på kommunebudsjettet. Ved å sammenligne kommuner som har lik størrelse og like økonomiske rammevilkår og forutsetninger kan vi studere hvordan ulike økonomiske rammebetingelser kan gi utslag for de ulike områdene kommunene yter tjenester til barn og unge på. Dette kan danne grunnlag for å si noe om potensialet enkelt kommuner har for å levere bedre innhold i tjenestene som tilbys barna. En slik sammenligning kan også belyse om rammebetingelsene setter begrensninger som kommunen selv eller staten må gå aktivt inn for å endre.

¹⁴ Se vedlegg 3 for utdypende liste av KOMMODE-grupper med økonomiske rammevilkår

4.2 Overordnet sammenligning

Det kommunale selvstyre i Norge har en stor verdi. Dette er også noe FNs barnekomité erkjenner. Samtidig er komitéen betenkt over kommunenes økonomiske evne til å oppfylle sine forpliktelser til å gjennomføre barns rettigheter. I 2018 anbefalte derfor FNs barnekomité at norske myndigheter tildeler øremerkede midler til lokale myndigheter istedenfor å gi rammetilskudd. Ved å øremerke midler vil det være lettere å realisere barns rettigheter slik de følger av FNs barnekonvensjon. For å illustrere at det er store forskjeller både i kommunenes økonomiske forutsetninger og i deres økonomiske prioritering av barn, presenterer vi her tall for kommunenes brutto driftsutgifter per barn og andel av en kommunes totale driftsutgiftene som brukes på barn i en kommune. I sammenligningen ser vi som nevnt på de fem utvalgte kommunegruppene og landsgjennomsnittet.

Overordnet sammenligning av pengebruk

Nedenfor presenteres en oversikt over kommunenes totale brutto driftsutgifter som brukes gjennomsnittlig på barn, og andel av kommunenes totale driftsutgifter som brukes på barn. Sammenligningen skal belyse ulikheter i kommunenes økonomiske forutsetninger og prioriteringer av barn og unge.

Kommunegruppe	Andel utgifter ¹⁵	Utgifter per barn ¹⁶
De fire største byene <i>KOMMODE-gruppe 1</i>	34%	123 861,67kr
De åtte rikeste kommunene <i>KOMMODE-gruppe 2</i>	23%	198 102,74kr
De små kommunene <i>KOMMODE-gruppe 4 - 5</i>	27%	155 644,08kr
Mellomstore kommunene <i>KOMMODE-gruppe 6 - 7 - 8</i>	33%	128 089,19kr
De store kommunene <i>KOMMODE-gruppe 9 - 10</i>	35%	118 029,70kr
Hele landet	30%	140 933,58kr

¹⁵ Brutto driftsutgifter er per barn 0-20 år i sektorene: Barnehage, grunnskole, barnevern, helsetilbud, og kulturtilbud.

¹⁶ Andel av totale brutto driftsutgifter brukt i sektorene: Barnehage, grunnskole, barnevern, helsetilbud og kulturtilbud.

4.3 De fire største byene

KOMMODE-gruppe 1

Antall kommuner: 4

Antall barn 0-20 år: 304 139

I denne kommunegruppen finner vi de fire største byene i Norge: Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim med en gjennomsnittlig poengscore innen de fem sektorene på henholdsvis 2,38, 2,24, 2,29 og 2,53.

Tallene viser at Trondheim scorer høyest av de fire største byene som studeres her. Til tross for en jevn poengfordeling, finner vi at ingen av de største byene får høyeste poengscore innen samtlige variabler i de fem sektorene som undersøkes.

Sett i forhold til andre kommuner, havner de fire største byene relativt langt ned på den sammenlagte poengoversikten der kommunene rangeres basert på scoren de fikk totalt sett og for hver sektor. Stavanger er den byen som får lavest plassering og havner på en 272.plass og havner 52 plasser bak Oslo. Videre finner vi Trondheim og Bergen på henholdsvis 227. plass og 251.plass på den totale rangeringen.

I det følgende presenteres et utvalg av innsamlet tallmateriale som kan gi en indikasjon på hvorfor Kommuneanalysen rangerer de største kommunene slik den gjør. Dette være seg gjennom en budsjettanalyse og byenes score innen følgende sektorer: barnehage, grunnskole, barnevern, helsetjeneste og kulturtilbud.

DE FIRE STØRSTE BYENE

123 861,67kr per barn
34% av budsjettet

LANDSGJENNOMSNITTET

140 933,58 kr per barn
30%

Budsjettanalyse

De fire største byene (1)

Budsjettanalysen viser at det foreligger større ulikheter mellom de fire største byenes bruk av penger. Oslo bruker kroner 138 100 per barn, som den byen med høyeste innrapporterte brutto driftsutgifter per barn i alderen 0-20 år. Bergen bruker derimot minst penger per barn med et beløp på kroner 117 800.

Videre avdekker analysen at Oslo bruker minst andel totale brutto driftsutgifter på barn, med en prosentandel på henholdsvis 31. Dette er lavere enn det samlede gjennomsnittet for de fire største byene, men likevel noe høyere enn landsgjennomsnittet. Av byens totale brutto driftsutgifter brukt på barn, ligger Trondheim øverst med en innrapportert andel på 36 prosent.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOMSNITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDSGJENNOMSNITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20år (kr)	117 800 (Bergen)	123 900	138 100 (Oslo)	20 300	140 900
Andelen av totale brutto driftsutgifter brukt på barn (%)	31 (Oslo)	34	36 (Trondheim)	5	30

Sektoranalyse: Barnehage

De fire største byene (1)

Kommuneanalysen finner at de fire største byene leverer tilnærmet likt innen barnehagesektoren, med en jevn prioritering av barn. Sett i forhold til samtlige av landets kommuner, speiler også denne kommunegruppen deres gjennomsnittlige resultater. Kommuneanalysen avdekker likevel at de fire største byene avviker noe fra landsgjennomsnittet innen variabelen, lek- og oppholdsareal per barn i barnehagen.

Trondheim leverer her sterkeste resultat av de fire største byene, med en samlet total poengscore på 2,99. Stavanger, Bergen og Oslo følger tett med henholdsvis: 2,49, 2,64 og 2,40.

Til tross for minimale avvik innen denne sektoren, finner vi at det foreligger forskjeller i hvordan kommunene prioriterer sine disponible midler på barn i barnehage. Variabelen brutto driftsutgifter per barn 1-5 år, finner vi at Oslo bruker mest penger per barn med kroner 203 900. Bergen bruker imidlertid minst penger per barn med kroner 180 300.

Trondheim leverer også godt over landsgjennomsnittet innen variabelen som måler barnehagenes andel ansatte med pedagogisk utdanning, med et resultat på 48,50 prosent. Stavanger leverer derimot laveste andel grunnbemannning med pedagogisk utdanning i sine barnehager, med en andel på 40,20.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 1-5 år (kr)	180 300 (Bergen)	193 300	203 900 (Oslo)	23 600	202 000
Brutto investeringsutgifter per barn 1-5 år (kr)	9 100 (Trondheim)	9 800	11 600 (Oslo)	2 500	14 800
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	91,40 (Oslo og Stavanger)	93,4	96,60 (Trondheim)	5,2	92,14
Lek- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)	5,10 (Trondheim)	5,45	6,30 (Stavanger)	1,2	7,62
Andel ansatte med pedagogisk utdanning (%)	40,20 (Stavanger)	44,75	48,50 (Trondheim)	8,3	44,69

Sektoranalyse: Grunnskole

De fire største byene (1)

Innen grunnskolesektoren leverer de fire største byene relativt stabile resultater innen de ulike variablene som måles. Likevel finner vi at byene leverer et betydelig lavere gjennomsnitt, sett i forhold til landsgjennomsnittet for grunnskolesektoren. Samlet leverer de fire største kommunene her et gjennomsnitt på 1,6, tilsvarende 1,09 lavere enn landsgjennomsnittet for samme sektor. Oslo scorer henholdsvis 1,82 som bestenotering av de fire største byene. Et lite stykke bak finner vi Trondheim, Bergen og Stavanger med en samlet poengscore på 1,64, 1,52 og 1,43.

Barn og unge har behov for lærere som har både

faglig tyngde og tid til å møte elevene på deres premisser. Når det gjelder antall elever per lærer, finner vi Stavanger med flest elever per lærer på 9,6. Oslo gjør det godt innen denne variabelen og har færrest elever per lærer, med et innrapportert tall på 8,1. Samtlige av de fire største byene leverer likevel høyere tall enn landsgjennomsnittet på 6,9.

Analysen av andel lærere med pedagogisk utdanning viser at Trondheim leverer godt over landsgjennomsnittet med et innrapportert tall på 71,7. I bunnen av samme variabel finner vi Oslo som i sin lærerstab har faglig pedagogisk utdannende på knappe 50 prosent. Oslo er likevel den byen som investerer mest penger per barn i grunnskolesektoren med kroner 34 700. Stavanger investerer minst for samme variabel med et innrapportert beløp på kroner 9 400 per barn.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOMSNIITT	MAX	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 6-15år (kr)	116 100 (Stavanger)	126 000	142 000 (Oslo)	25 900	162 200
Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år (kr)	9 400 (Stavanger)	22 700	34 700 (Oslo)	25 300	26 400
Andel lærere med pedagogisk utdanning (%)	50,0 (Oslo)	64,1	71,7 (Trondheim)	21,7	70,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.trinn	16,3 (Bergen)	16,7	17 (Oslo og Trondheim)	0,7	13,5
Antall elever per lærer	8,1 (Oslo)	9,0	9,6 (Stavanger)	1,5	6,9

Sektoranalyse Barnevern

De fire største kommunene (1)

Alle barn har rett på en trygg oppvekst uten vold, misbruk og omsorgssvikt fra de som passer på dem. Barnevernstjenesten er et viktig organ for ivaretagelse av barnets beste der barna opplever utrygge rammer. Landsgjennomsnittet for barnevernsektor er 2,8. Dette er tilsvarende den gjennomsnittlig poengscore for de fire største byene, på henholdsvis 2,7. Samtlige av byene leverer over 80 prosent innen variabelen som

analyserer undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder. Både Stavanger og Oslo leverer her svært gode resultater på 94 prosent.

Videre finner analysen at det ikke foreligger store sprik i hvor mye penger de fire største kommunene bruker per barn i aldersgruppen 0 til 17 år. Bergen leverer likevel best resultat innen denne variabel med et beløp på kroner 12 400. Det er knappe kroner 1 000 som skiller høyeste og laveste innrapporterte beløp her.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOM-SNITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-17år (kr)	11 400 (Stavanger)	11 900	12 400 (Bergen)	1 000	15 100
Antall stillinger med fag-utdanning per 1 000 barn 0-17 år	4,4 (Stavanger)	5,9	7,9 (Trondheim)	3,5	6,3
Undersøkelser med behandlingstid innen 3 mnd (%)	88 (Trondheim)	92	94 (Stavanger og Oslo)	6	88

Sektoranalyse: Helsetjeneste

De fire største byene (1)

Alle barn har rett til best mulig helsehjelp, og et rent og trygt miljø å bo i.

Innen helsetjenestesektoren scorer de fire største byene lavt, her med en gjennomsnittlig poengscore på 1,7. Beste poengscore tilfaller Oslo med 2,3, mens laveste poengscore på 1,3 tildeles Trondheim.

Landsgjennomsnittet for samme sektor er på 2,8.

Det største spriket finner vi i variabelen, andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker. Trondheim leverer her en beskjeden prosentandel på 23,1, hele 61,7 prosent lavere enn landsgjennomsnittet for samme variabel. Til tross for at Bergen leverer best blant de fire største byene når det gjelder andel nyfødte med hjemmebesøk, leverer de likevel laveste innrapporterte beløp når det gjelder hvor mye penger byen bruker per barn i alderen 0-20 år.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOM-SNITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år (kr)	3 000 (Bergen)	3 500	4 700 (Oslo)	1 700	4 100
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker (%)	23,1 (Trondheim)	53,5	78,2 (Bergen)	55,1	84,8
Antall årsverk per 1 000 barn 0-20 år	3,6 (Trondheim)	4,3	5,1 (Oslo)	1,5	5,4

Sektoranalyse: Kulturtilbud

De fire største byene (1)

Av de fire største byene finner vi at Stavanger får det beste samlede resultat innen sektoren kulturtilbud, med en totalscore på 3,78. Trondheim, Oslo og Bergen følger etter med henholdsvis 3,66, 2,78 og 2,38. Landsgjennomsnittet for samme sektor er på 2,74, og vi ser dermed at Bergen er den eneste av de fire største byene som kan plasseres under landsgjennomsnittet.

Differensen er stor når det gjelder hvor mye penger

hver av byene bruker på aktivitetstilbud per barn i aldersgruppen 6 til 20 år. Oslo skiller seg betydelig ut ved å bruke mest penger per barn med kroner 5 000. Minst penger per barn for samme variabel bruker Bergen by, med kroner 1 200.

Videre finner vi at det foreligger store forskjeller blant kommunene i hvor mange timer de kommunale fritidssentrene har åpent for kommunens barn og unge. Oslo tilbyr et langt høyere antall timer med åpent kommunalt fritidssentre til byens barn og ungdom, enn hva tilfelle er for Bergen. Oslo tilbyr 491 timer, mens Bergen tilbyr knappe 57 timer.

VARIABLER 4.3	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITTET
Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6-20 år (kr)	1 200 (Bergen)	2 400	5 000 (Oslo)	3 800	1 200
Brutto driftsutgifter idrett per barn 6-20 år (kr)	1 300 (Oslo)	3 200	5 500 (Trondheim)	4 200	2 200
Timer åpent årlig per 1000 barn 6-20 år	57 (Bergen)	278	491 (Oslo)	434	700
Plasser i kulturskolen per barn 6-15 år	0,08 (Bergen)	0,13	0,18 (Trondheim)	0,10	0,22

4.4 De rike kommunene

De åtte rikeste kommunene (2)

Antall kommuner: 8

Antall barn 0-20 år: 3 400

Budsjettanalyse

De åtte rikeste kommunene (2)

Tidligere har denne gruppen inkludert ti kommuner. I årets analyse er det kun åtte kommuner. Denne endringen er blitt gjort i samråd med SSB, i lys av fylke- og kommunesammenslåingen gjort per januar 2020. De åtte rikeste kommunene er målt etter frie disponible inntekter, noen med lavere skatteinntekter per innbygger, men høyt statstilskudd per innbygger. Slik inkluderes skatteinntektene kommunal inntekts- og formueskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraftsinntekter og naturressursskatt. KOMMODE-gruppe 2 inkluderer dermed kraft- og energikommuner med høye skatteinntekter fra både kraftverk og naturressurser Kringlebotten og Langørgen (2020).¹⁷

Samlet for denne sektoren, analyserer vi hvilken av de åtte rikeste kommunene som bruker mest penger på tjenester til barn og unge. Årets budsjettanalyse finner at det foreligger store forskjeller i hvor mye penger som brukes på kommunenes barn og unge. Bykle er den kommunen som bruker mest penger per barn sammenlignet med de resterende kommunene

i denne kommunegruppen. Bykle kommune har innrapportert at de bruker kroner 273 300 per barn. Dette er kroner 109 800 mer enn Aukra som har innrapportert å bruke kroner 163 500 per barn.

Aukra kommune har innrapportert å bruke høyeste andel av kommunens driftsbudsjett på barn med 31 prosent. Dette er ett prosent høyere enn landsgjennomsnittet, og 14 prosent mer enn Bykle kommune som har innrapporter en andel på 17 prosent.

DE RIKESTE KOMMUNENE

198 200 kr per barn

23% av budsjettet

LANDSGJENNOMSNITTET

140 900 kr per barn

30% av budsjettet

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNITT	MAX	DIFFERANSE	LANDS- GJENNOMSNITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år (kr)	163 500 (Aukra)	198 200	273 300 (Bykle)	109 800	140 800
Andelen av totale brutto driftsutgifter brukt på barn (%)	17 (Bykle)	23	31 (Aukra)	14	30

Sektoranalyse: Barnehage

De åtte rikeste kommunene (2)

Det er store sprik i hvordan de åtte rikeste kommunene prioriterer de yngste barna i barnehagen. Det er særlig to kommuner som skiller seg ut med jevnt gode resultater innen barnehagesektoren, Eidfjord og Bykle med en poengscore på 4,13 og 4,51. Det er flere poeng foran Aukra som kommer dårligst ut av de åtte rikeste kommunene, med en samlet poengscore på 2,51.

Aurland kommune tilbyr minst lekeareal for sine barn i barnehagen med et innrapportert tall på 4,90m². Dette er tre ganger så lite som Bykle tilbyr sine barn med et leke- og oppholdsareal på 16,3m². Landsgjennomsnittet for tilsvarende variabel er 7,62m².

Modalen bruker mest penger på barnehageplass med et innrapportert beløp på kroner 406 600 per barn i aldersgruppen 1 - 5 år. Dette utgjør mer nesten det dobbelte enn hva Tydal bruker per barn, med lavest innrapportert beløp på 236 400. Samtlige av de åtte rikeste kommunene leverer her høyere tall enn landsgjennomsnittet på 202 000.

Når det gjelder andel ansatte med pedagogisk utdanning finner vi at Aukra har en andel ansatte med pedagogisk utdanning på 35,40 prosent, mens landsgjennomsnittet er på 44,69. Av de åtte rikeste kommunene innen denne variabelen, finner vi igjen Modalen på topp med 68,20 prosent.

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 1-5 år (kr)	236 400 (Tydal)	283 000	406 600 (Modalen)	170 200	202 000
Brutto investeringsutgifter per barn 1-5 år (kr)	0 (Tydal)	63 900	244 100 (Aukra)	244 100	14 800
Andel barn 1-5år med barnehageplass (%)	84,80 (Aukra)	97,43	136,80 (Modalen)	52,00	92,14
Lek og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)	4,90 (Aurland)	9,15	16,30 (Bykle)	11,40	7,62
Andel ansatte med pedagogisk utdanning (%)	35,40 (Aukra)	50,00	68,20 (Modalen)	32,80	44,69

Sektoranalyse: Grunnskole

De åtte rikeste kommunene (2)

Kommuneanalysen finner at det er store forskjeller blant de åtte rikeste kommunene når det gjelder grunnskolesektoren. Dersom vi ser sektoren samlet sett, finner vi kommunene Aukra og Suldal på bunn med en total poengscore på 2,17. Dette er 2,34 poeng mindre enn Modalen, som i denne sektoren får en bestenotering på 4,51. Gjennomsnittlig poengscore for de åtte rikeste kommunene er 3,25 – et tall høyere enn landsgjennomsnittet på 2,69.

Når det gjelder hvor mye penger hver kommune bruker per barn i grunnskolen, finner vi merkbare forskjeller. På topp finner vi Bykle som har innrapportert å bruke kroner 327 800 per barn i grunnskolen. På

bunn for samme variabel finner vi Suldal som har innrapportert å bruke kroner 180 600 per barn i grunnskolen. Kommuneanalysen finner at samtlige av de åtte rikeste kommunene bruker mer penger per barn i grunnskolen, sett opp mot landsgjennomsnittet på kroner 162 200.

Av sine lærere i grunnskolen, har Eidfjord lærere med pedagogisk utdanning i hele 86,40 prosent av tilfellene. Dette er betydelig mer enn hva Suldal har, med sine 52,60 prosent. Landsgjennomsnittet for samme variabel er på 70,90.

Antall elever per lærer ser også ut til å variere av størrelse blant de åtte rikeste kommune. Analysen avdekker at Modalen har færreste elever per lærer, mens Aukra har flest elever per lærer med 6,75.

VARIABEL 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 6-15år (kr)	180 600 (Suldal)	236 400	327 800 (Bykle)	147 200	162 200
Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år (kr)	0 (Bykle, Tydal, Aurland)	7 600	46 500 (Sirdal)	46 500	26 400
Andel lærere med pedagogisk utdanning (%)	52,60 (Suldal)	71,01	86,40 (Eidfjord)	33,80	70,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.trinn	6,90 (Bykle)	10,25	14,80 (Aukra)	7,90	13,5
Antall elever per lærer	3,87 (Modalen)	5,08	6,75 (Aukra)	2,88	6,9

Sektoranalyse: Barnevern

De åtte rikeste kommune (2)

En kommune har ikke rapportert inn tall for en av variablene denne sektoren undersøker, og faller derfor utenfor gitt rangering. Dette gjelder Tydal kommune. Det kan være flere grunner til at kommunen ikke har innrapportert for denne variabelen, blant annet på grunn av hensyn til personvern. Basert på tallgrunnlaget vi har for denne kommunegruppen innen barnevernsektoren, finner vi ulike forskjeller det er verdt å merke seg.

Fire av de åtte rikeste kommunene leverer behandlingstid for undersøkelsessaker i 100 prosent av

tilfellene. Dette gjelder kommunene Sirdal, Suldal, Eidfjord og Aurland. Landsgjennomsnittet for undersøkelsessaker i barnevernet ligger på 88 prosent.

Når det gjelder hvor mye penger de ulike kommunene bruker per barn i alderen 0-17 år, finner vi at Tydal bruker mest penger per barn med kroner 16 100. Dette tilsvarer 13 ganger så mye som Modalen har innrapportert å bruke per barn i barnevernssektoren.

Videre avdekker analysen at Tydal har flest fagutdannede per 1 000 barn i aldersgruppen 0-17 år med et antall på 15,60. Dette er vesentlig flere stillinger enn Modalen som har innrapportert at de har omtrent 3,2 stillinger med fagutdanning for samme variabel.

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS- GJENNOMSNIITTET
Brutto drifts- utgifter per barn 0-17år (kr)	1 200 (Modalen)	9 000	16 100 (Tydal)	14 900	15 100
Antall stillin- ger med fag- utdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,20 (Modalen)	8,04	15,60 (Tydal)	12,40	6,3
Undersøkelser med behand- lingstid innen 3 mnd (%)	0 (Modalen, Bykle)	68,29*	100 (Sirdal, Suldal, Eidfjord, Aurland)	100	88

*Vi mangler tall fra en kommune når det gjelder andel undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder. Gjennomsnittet er beregnet deretter.

Sektoranalyse: Helsetjeneste

De åtte rikeste kommunene (2)

Innen helsetjenestesektoren finner vi store forskjeller når det gjelder hvor mye penger de rikeste kommunene bruker per barn, samt hvor mange årsverk per 1 000 barn i alderen 0-20 år. Med andre ord spriker helsetjenestesektoren i kommunenes disponible midler og faktiske tjenestetilbud.

Det er Bykle som får beste samlet poengscore innen helsetjenestesektoren blant de rikeste kommunene, med en poengscore på 5,00. I henhold til analysens poengsoppsett, blir det derfor ikke bedre enn dette. På bunn finner vi tre av de åtte rikeste kommunene med en poengscore på 1,17. Dette er Modalen, Sirdal og Eidfjord.

Kommuneanalysen finner at Modalen bruker minst penger av de rikeste kommunene per barn i aldersgruppen 0-20 år. Sirdal bruker derimot mest penger per barn med et innrapportert beløp på kroner 13 500. Sett i forhold til landsgjennomsnittet for tilsvarende variabel, er dette tre ganger så høyt som resten av landets kommuner bruker i gjennomsnitt. Til tross for at Sirdal bruker mest penger per barn, tilbyr kommunen likevel hjemmebesøk til nyfødte innen to uker i kun 50 prosent av tilfellene. Dette er betydelig lavere enn landsgjennomsnittet, der kommunene tilbyr hjemmebesøk til nyfødte innen to uker i 84,8 prosent av tilfellene.

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år (kr)	580 (Modalen)	5 800	13 500 (Sirdal)	12 920	4 100
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker (%)	50,00 (Sirdal)	96,06	122,20 (Bykle)	72,20	84,8
Antall årsverk per 1 000 barn 0-20 år	1,87 (Modalen)	6,68	25,89 (Bykle)	24,02	5,4

Sektoranalyse: Kulturtilbud

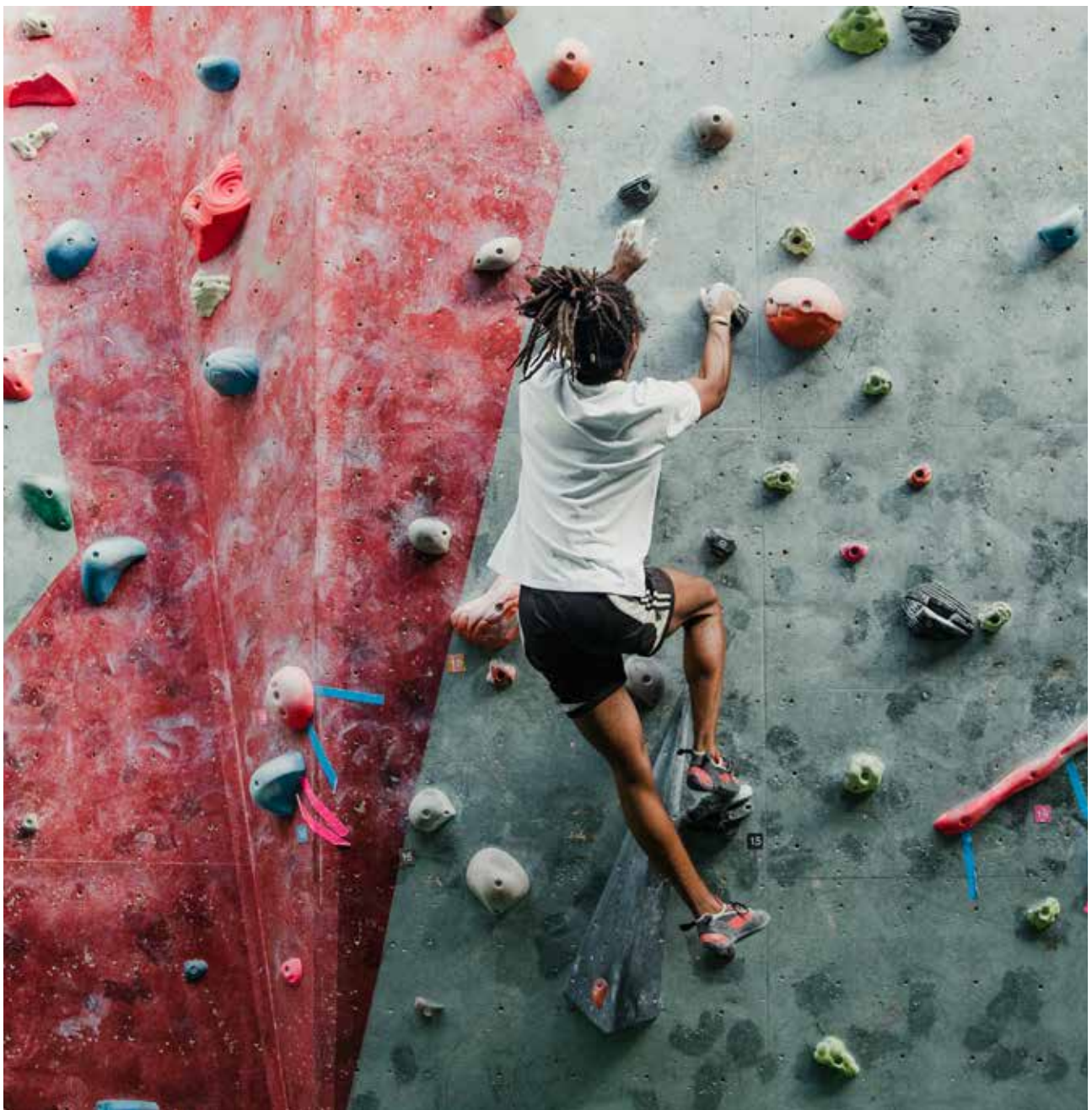
De rikeste kommunene (2)

Innen kultur finner vi at tjeneste som de åtte rikeste kommunene tilbyr barn og unge varierer. For sektorens samlede poengscore finner vi Bykle kommune på topp med en score på 5,00. Dette er beste resultat blant de åtte rikeste kommunene, og også beste mulig poengscore kommunene kan oppnå. Eidfjord følger etter med en samlet poengscore på 4,73. På bunn og med laveste oppnådd poengresultat for denne sektoren, finner vi Modalen med 2,78. Landsgjennomsnittet for denne sektoren er på 2,74.

Bykle er også den kommunene som har innrapportert å bruke mest penger per barn i aldersgruppen 6-20 med et beløp på kroner 9 900. Dette er godt over landsgjennomsnittet for samme variabel, og også langt foran Suldal med et innrapportert beløp på kroner 1 100.

Kommunenes kulturskoler tilbyr barn og unge plass til kunst og kultur. Bykle tilbyr flest elever i plass kommunenes kulturskole per barn i alderen 6 – 15 år. Modalen tilbyr færrest plasser av de åtte rikeste kommunene.

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS- GJENNOMSNIITTET
Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6-20 år (kr)	1 100 (Suldal)	3 500	9 900 (Bykle)	8 800	1 200
Brutto driftsutgifter idrett per barn 6-20 år (kr)	0 (Modalen)	7 300	21 000 (Eidfjord)	21 000	2 200
Plasser i kulturskolen per barn 6-15 år	0,16 (Modalen)	0,38	0,60 (Bykle)	0,44	0,22

4.5 De små kommunene

KOMMODE-gruppe 4 og 5

Antall kommuner: 165
Antall barn 0-20 år: 17 305

Budsjettanalyse

De små kommunene (4 og 5)

Etter at den nye kommunestrukturen trådte i kraft 1.januar 2020, er det fortsatt relativt mange små kommuner¹⁷. Vi finner at 20 % av kommunene har mindre enn 2 000 innbyggere og halvparten har under 5 000 innbyggere. Det som skiller denne kommunegruppen fra andre, er at de har relativt høye bundne kostnader og driftes annerledes enn store kommuner. For sammenlikningsgrunn på tvers av kommunegrupper er det derfor fornuftig å la de små kommunene være avhengig av folkemengde¹⁸.

De små kommunene bruker i gjennomsnitt 155 700 kroner per barn. Dette tilsvarer en andel på 27 prosent av kommunenes totale driftsbudsjett, noe som er tre prosent lavere enn landsgjennomsnittet. Dette kan tyde på at de små kommunene har trangere økonomiske forhold enn hva de andre kommunene har.

Troms- og Finnmarkskommunen, Unjárga-Nessebyer den kommunen som her bruker mest penger per barn, med kroner 285 800. Dette er 144 900 mer enn landsgjennomsnittet og hele kroner 170 900 mer enn Alvdal.

De små kommunene
155 700 kr per barn
27 % av budsjettet

Landsgjennomsnittet
140 900 kr per barn
30 % av budsjettet

Når det gjelder andelen av kommunebudsjettet som går til barna, finner vi store forskjeller blant denne kommunegruppen. Bjerkreim kommune bruker størst andel av sitt kommunebudsjett på barn med 45 prosent, tilsvarende om lag kroner 129 600. Loppa kommune har innrapportert å bruke 17 prosent, tilsvarende kroner 212 300. Bjerkreim har seks ganger så mange barn i alderen 0 – 20 år enn Loppa og kan være med å forklare denne forskjellen.

VARIABLER 4.5	MIN	GJENNOMSNIITT	MAX	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år (kr)	114 900 (Alvdal)	155 700	285 800 Unjárga-Nesseby)	170 900	140 900
Andelen av totale brutto driftsutgifter brukt på barn (%)	17 (Loppa)	27	45 (Bjerkreim)	28	30

¹⁷ Hagen, A. (2020, 3.januar). Store endringer i kommuneartet- og statistikken. Hentet fra <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/store-endringer-i-kommuneartet-og-statistikken>

¹⁸ Kringlebotten, M. og Langørgen, A. (2020) Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2020 hentet fra: https://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/_attachment/439744?_ts=177cdf70

Sektoranalyse: Barnehage

De små kommunene (4 og 5)

Innen barnehagesektoren finner vi at de små kommunene får en gjennomsnittlig samlet poengscore på 2,73. Dette er relativt likt som resten av landet, der landsgjennomsnittet utgjør 2,80. Blant de små kommunene finner vi at Nore og Uvdal får en topp poengscore på 5,00 i denne sektoren. Like bak finner vi Fyresdal med en total poengscore på 4,57. Nederst finner vi Herøy med en total poengscore for barnehagesektoren med beskjedne 1,15.

Hva gjelder variabelen brutto driftsutgifter, er det Unjárga-Nesseby som bruker mest penger per barn i barnehagesektoren av de små kommunene. Moskenes bruker minst penger per barn med et beløp som også er lavere enn landsgjennomsnittet. I Moskenes bor det 32 barn, mens 24 barn er bosatt i Unjárga-Nesseby.

Engerdal ser ut til å tilby stabil barnehagedekning

med en andel på over 129,30. Tall over hundre prosent innen denne variabelen indikerer at kommunen kan tilby barnehagedekning i egen kommune samt barnehageplass til barn fra andre nærliggende kommuner.

Når det gjelder hvor stort areal hvert barn har å leke og oppholde seg på i barnehagen finner vi at Namskogan tilbyr størst plass per barn med 32,50m². Til sammenligning har barna i Herøy (Nordland) kun 4,30m² å utfolde seg på. Landsgjennomsnittet for denne variabelen er på 7,62m² og peker på stor variasjon i barnas barnehagetilbud.

Åseral er den av de små kommunene som har høyeste andel ansatte med pedagogisk utdanning i barnehagen, med 67,10 prosent. På bunn for samme variabel finner vi Værøy med en innrapportert andel på 0. Værøy har videre innrapportert å bruke kroner 243 600 per barn i alderen 1-5 år, samt tilby barna et lek- og oppholdsareal på 11,90m².

VARIABLER 4.5	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS- GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 1-5 år (kr)	152 400 (Moskenes)	212 900	357 700 (Unjárga-Nesseby)	205 300	202 000
Brutto investeringsutgifter per barn 1-5 år (kr)	-900 (Grue)	18 900	381 800 (Marker)	382 700	14 800
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	69,40 (Lebesby)	90,92	129,30 (Engerdal)	59,90	92,14
Lek- og oppholdsareal per barn i barnehage (m ²)	4,30 (Herøy, Nordland)	8,98	32,50 (Namsskogan)	28,20	7,62
Andel ansatte med pedagogisk utdanning (%)	0 (Værøy)	43,60	67,10 (Åseral)	67,10	44,69

Sektoranalyse: Grunnskole

De små kommunene (4 og 5)

Innen grunnskolesektoren mangler vi tall fra flere kommuner, innen fire av variablene denne sektoren måles etter. Dette gjelder følgende variabler (med antall kommuner som ikke har innrapportert i parentes):

- Brutto driftsutgifter per barn 6-15 år (25 kommuner)
- Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år (13 kommuner)
- Andel lærere med pedagogisk utdanning (12 kommuner)
- Antall elever per lærer (2 kommuner)

Basert på tallgrunnlaget vi har for denne kommune-gruppen innen grunnskolesektor, finner vi likevel noen forskjeller det er verdt å merke seg.

De små kommunene får en gjennomsnittlig total poengscore innen grunnskole på 3,22. Dette er over landsgjennomsnittet som er på 2,69. Kvæningen kommune skiller seg ut i denne sektoren med en total poengscore på 5,00. Laveste poengscore får Andøy med henholdsvis 1,78.

Gjerstad kommune har en gjennomsnittlig gruppestørrelse for sine elever i 1.-10.trinn på 21,30, som høyeste innrapporterte tall. Vevelstad har den minste gruppestørrelsen med 4,00. Landsgjennomsnittet for samme variabel er på 13,5, tilsvarende tre ganger så mye som laveste innrapporterte størrelse.

Når det gjelder antall elever per lærer, finner vi at Loppa kommer godt ut med kun litt over to elever per lærer. Dette er langt under landsgjennomsnittet for tilsvarende variabel, og fem ganger så lavt som Gratangen med 10,00. Det er verdt å merke seg at det å ha få elever per lærer, kan indikere mer faglig støtte og læringsutbytte i klasserommet.

Utsira er den av de minste kommunene som bruker mest penger per barn med et innrapportert beløp på kroner 394 200. Dette er langt over landsgjennomsnittet og kroner 264 800 mer enn hva Nordreisa bruker per barn i alderen 6 –15 år. Nordreisa rangeres også lengst ned sammen med Andøy med en total plassering på 140 og 141. Utsira kan ikke plasseres på den totale rangeringen, på grunn av manglende innrapportering for variabelen andel lærere med pedagogisk utdanning.

VARIABEL 4.5	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 6-15år (kr)	129 400 (Nordreisa)	187 300	394 200 (Utsira)	264 800	162 200
Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år (kr)	0 (Flere enn ti kommuner)	32 400	993 300 (Evenes)	993 300	26 400
Andel lærere med pedagogisk utdanning (%)	33,80 (Seljord)	70,67	88,10 (Hvaler)	54,30	70,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.trinn	4,00 (Vevelstad)	11,52	21,30 (Gjerstad)	17,30	13,5
Antall elever per lærer	2,09 (Loppa)	5,69	10,00 (Gratangen)	7,91	6,9

Sektoranalyse: Barnevern

De små kommunene (4 og 5)

Innen barnevernssektoren finner vi at de små kommunene i gjennomsnitt har 432 barn og unge i alderen 0-17 år. Fire kommuner har innrapportert å ha over 900 barn, mens fem kommuner har innrapportert å ha mindre enn 100 barn i denne aldersgruppen.

Loppa er den kommunen som har flest stillinger med fagutdanning per 1 000 barn innen barnevernssektoren med 19,20. Loppa har rett over 100 barn i denne sektoren, og har innrapportert å bruke kroner 27 900 for hver av dem.

Når det gjelder variabelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder, finner vi at

Loppa kommer dårligst ut med et innrapportert tall på 17,00 prosent. For samme variabel finner vi at det er langt flere enn ti kommuner som overholder behandlingstiden i alle sine tilfeller med en prosentandel på 100. Her finner vi blant annet kommunene: Dyrøy, Leka, Karlsøy, Hattfjelldal, Rennebu Tjeldsund, Rollag, Lurøy og Fyresdal.

Ibestad kommune bruker mest penger på barnevern med kroner 97 600. Ibestad er også blant de kommunene som leverer 100 prosent innenfor variabelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder. Når det gjelder antall stillinger med fagutdanning leverer Ibestad her også godt med 14,40 prosent, hele 8,1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet.

VARIABLER 4.5	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITTET
Brutto driftsutgifter per barn 0-17år (kr)	0 (Utsira)	17 700	97 600 (Ibestad)	97 600	15 100
Antall stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	1,90 (Fedje)	7,55	19,20 (Loppa)	17,30	6,3
Undersøkelser med behandlingstid innen 3 mnd (%)	17,00 (Loppa)	87,99	100,00 (Flere enn ti kommuner)	83,00	88

Sektoranalyse: Helsetjeneste

De små kommunene (4 og 5)

Kommuneanalysen finner at de små kommunene får en gjennomsnittlig poengscore på 3,07 innen helsetjenestesektoren. Sett i forhold til landsgjennomsnittet er dette 0,22 poeng høyere. Av denne gruppens totalt 165 kommuner, finner vi at 16 kommuner scorer en bestenotering på 5,00. Dette er kommunene: Høylandet, Røst, Sør-Fron, Beiarn, Lyngen, Skjervøy, Hemsedal, Meråker, Gjerstad, Kvæfjord, Tokke, Bindal, Raarvihke-Røyrvik, Unjárga-Nesseby, Åseral og Flå. Det er verdt å merke at samtlige av disse kommunene også leverer godt innen variabelen hjemmebesøk til nyfødte innen to uker i 100 prosent av tilfellene.

Nordkapp bruker 21,00 årsverk per 1 000 barn til tross deres lave pengeforbruk på kroner 1 547,66. Innen helsetjenestesektoren finner vi at kommunen kommer på en 147.plass blant de totalt 165 kommunene i denne kommunegruppen. I den totale rangeringen for Kommuneanalysens fem sektorer, faller derimot

Nordkapp ut på grunn av manglende innrapporterte tall for sektorene grunnskole og kulturtilbud.

Når det gjelder andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker, finner vi at én kommune ikke har rapportert inn for denne variabelen. Dette gjelder Utsira kommune. Utsira bruker likevel 16,28 årsverk per 1 000 barn og bruker kroner 8 255, 81 på hver av kommunens 43 barn.

Videre finner vi at Namsskogan bruker mest penger per barn blant de små kommunene, med et innrapportert beløp på kroner 12 800. Dette er kroner 8 700 mer per barn i alderen 0-20 sett i forhold til landsgjennomsnittet, og hele kroner 11 300 mer enn hva Nordkapp har innrapportert å bruke per barn innen tilsvarende variabel. Valle kommune har også innrapportert å bruke et betydelig beløp på sine barn, med kroner 10 382,11. Både Valle og Nordkapp rangeres på 84.plass innen helsetjenestesektoren og får en samlet score på 2,92.

VARIABLER 4.4	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITT
Brutto driftsutgifter per barn 0-20 år (kr)	1 500 (Nordkapp)	4 600	12 800 (Namsskogan)	11 300	4 100
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker (%)	0 (Værøy, Aremark, Kvitsøy)	88,09	200,00 (Røst)	200,00	84,8
Antall årsverk per 1 000 barn 0-20 år	0 (Kvitsøy)	5,70	21,00 (Nordkapp)	21,00	5,4

Sektoranalyse: Kulturtilbud

De små kommunene (4 og 5)

Innen kultursektoren finner vi at de små kommunene prioriterer ulikt når det gjelder variabelen som undersøkes. Særlig sprik finner vi når vi måler hvor mye penger kommunene bruker på barn innen idrett og fritidsaktiviteter. Det er fem kommuner som ikke har innrapportert nødvendig tallmaterialet for å få en samlet vurdering innen denne sektoren. Basert på det tallgrunnlaget vi har innen kulturtilbud, får vi at de små kommunene har en samlet gjennomsnittlig poengscore på 2,73. Dette er tilnærmet likt landsgjennomsnittet for samme sektor.

Denne sektoren viser at særlig tre små kommuner gjør det godt. Disse er Namsskogan, Fyresdal og Røst, som alle får en poengscore på 5,00. Blant disse finner vi at Namsskogan bruker mest penger på idrettstilbud til barn i alderen 6 – 20 år, med et beløp på kroner 13 984,73. Innen samme variabel finner vi at Fyresdal og Røst bruker tilsvarende kroner 6 400,88 og 4 633, 80. Når det gjelder variabelen antall elevplasser i kommunen kulturskole, finner vi at Røst har en dekningsgrad på 0,83. Fyresdal og Namsskogan tilbyr 0,43 og 0,35.

Videre finner vi at 17 kommuner får en poengscore innen kultursektoren på over 4,00. Disse er blant annet, Nore og Uvdal, Lyngen, Nissedal, Dyrøy, Båtsfjord, Sørfold, Hjartdal, Værøy, Marker, Åfjord og Tokke. Lyngen er også den kommunen som har innrapportert å bruke mest penger på aktivitetstilbud per barn i alderen 6-20 år innen denne sektoren med et beløp på 6 970,72. Dette er godt over landsgjennomsnittet for tilsvarende variabel.

Felles for kommunene som bruker minst penger per på aktivitetstilbud per barn, får naturligvis også en relativt lav poengscore innen kultursektoren. Et annet fellestrekk er at de alle har meldt inn å ha 0 timer åpent årlig per 1 000 innbyggere 6 – 20 år med kommunale fritidssentre. Dette med unntak av Tysnes, Kvitsøy og Alvdal som har innrapportert å ha henholdsvis 476, 367 og 346 timer åpent i sine fritidssentre.

VARIABLER 4.5	MIN	GJENNOMSNIITT	MAKS	DIFFERANSE	LANDS-GJENNOMSNIITTET
Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6-20 år (kr)	0 (Flere enn ti kommuner)	1 300	7 000 (Lyngen)	7 000	1 200
Brutto driftsutgifter idrett per barn 6-20 år (kr)	0 (Flere enn ti kommuner)	2 100	18 700 (Selbu)	18 700	2 200
Timer åpnet årlig per 1000 innbyggere 6-20 år (kommunale fritidssentre)	0 (Flere enn ti kommuner)	800	8 400 (Aure)	8 400	700
Plasser i kulturskolen per barn 6-15 år	0 (Flere enn ti kommuner)	0,27	1,91 (Hyllestad)	1,91	0,22

Kapittel 5: Metodikk

5.1 Datagrunnlag og sektorer

Kommuneanalysen tar for seg fem sektorer: Barnehage, grunnskole, barnevern, helsetjeneste og kulturtilbud. Innenfor hver sektor vurderes kommunene basert på utvalgte variabler. Noen variabler viser til økonomisk handlingsrom, mens andre sier noe om kvaliteten på sektorens tjenester.

Datagrunnlaget for Kommuneanalysen baserer seg utelukkende på tall som kommunene selv har rapportert inn til Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennom Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA).

Nedenfor følger en liste over sektorene med tilhørende variabler:

BARNEHAGE

- **Brutto driftsutgifter per barn 1-5 år**
Funksjon: FGK7 Barnehage
- **Brutto investeringsutgifter per barn 1 -5 år**
Funksjon: FGK7 Barnehage
- **Andel barn 1-5 år med barnehageplass**
- **Lek- og oppholdsareal per barn i barnehage (m²)**
- **Andel ansatte med pedagogisk utdanning**
Grunnbemanning

GRUNNSKOLE

- **Brutto driftsutgifter per barn 6-15 år**
Funksjon: 202 Grunnskole, 215 Skolefritidstilbud, 222 Skolelokaler, 223 Skoleskyss
- **Brutto investeringsutgifter per barn 6-15 år**
Funksjon: 202 Grunnskole, 215 Skolefritidstilbud, 222 Skolelokaler, 223 Skoleskyss
- **Andel lærere med universitets- og høyskoleutdanning med pedagogisk utdanning med lærerutdanning**
- **Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1-10.trinn**
Gruppestørrelse 2 (ekskluderer spesialundervisning og særskilt norskopplæring)
- **Elever per lærer**
Antall elever i kommunene delt på antall lærere i kommunene

BARNEVERN

- Brutto driftsutgifter per barn 0-17 år
Funksjon: FGK13 Barnevern
- Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0 – 17 år
- Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder

HELSETJENESTE

- Brutto driftsutgifter per barn 0 – 20 år
Funksjon: 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenesten (alle andre tjenestekområder ekskluderes fra analysen)
- Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst
Innebærer besøk av helsestasjonens representant (jordmor eller helse-søster)
- Antall årsverk per 1 000 barn 0 – 20 år
Årsverk i «Forebyggende, helsestasjons- og skolehelsetjenesten»

KULTURTILBUD

- Brutto driftsutgifter aktivitetstilbud per barn 6 – 20 år
Funksjon: 231 Aktivitetstilbud barn og unge
- Brutto driftsutgifter idrett per barn 6 – 20 år
Funksjon: 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
- Timer åpent årlig per 1 000 barn 6 – 20 år, kommunale fritidssenter
- Antall plasser i kulturskolen per barn 6 – 15 år

5.2 Rangeringsmetode

Kommunene rangeres i forhold til hverandre, basert på oppnådd poengsum innen de ulike sektorer med tilhørende variabler.

Eksempelvis tildeles kommunen en score på hver av de fem variablene innen sektoren «Barnehage». Deretter tas et geometrisk gjennomsnitt av disse poengscorene, som utgjør kommunens samlede score innenfor sektoren «Barnehage». Total poengscore for kommunen utregnes ved å ta et geometrisk gjennomsnitt av alle fem sektorer. Et geometrisk gjennomsnitt er brukt for å ta høyde for at variablene innenfor en sektor er avhengig av hverandre.

Kommunene vurderes dermed både samlet og isolert sett, basert på oppnådd poengscore innenfor hver variabel og sektor. Den oppnådde poengscoren

beskriver kommunens nivå av hvilke tjenester som faktisk leveres til barn, sammenlignet med andre kommuner. Det er viktig å påpeke at kommuner med lav poengscore ikke nødvendigvis leverer uforsvarlige tjenester til barn, men at nivået på tjenestene er lavere sammenlignet med andre kommuner.

Poengsystemet som benyttes er kvintilscorer. Et kvintil er en gruppe med tall om representerer 20 prosent av verdiene om bor i et tall. Tallet 1,00 representerer de 20 prosent dårligste kommunene innenfor den gitte variabelen, mens tallet 5,00 representerer de 20 prosent beste. Lavest mulig poengscore en kommune kan oppnå er dermed 1,00 og høyest mulig poengscore er 5,00. Dersom en kommune får en total score på 1,00 vil det si at kommunen scorer lavere enn samtlige kommuner på alle variablene, og motsatt dersom kommunen scorer 5,00.

5.3 Budsjettanalyse

Kommuneanalysen ser også på hvordan kommunene disponerer penger innenfor hver sektor. Dette for å avdekke økonomisk rammeverk og pengebruk, på tjenester og aktivitetstilbud til barn og unge. Dette kartlegges ved å se hvor stor andel av kommunens budsjett som brukes på tjenester til barn og unge, og ved å tallfeste hvor mye penger som disponeres per barn i alderen 0-20 år.

5.4 Endringslogg

I 2021 er det gjort endringer i kommuneanalysen som følge av kommune- og fylkessammenslåingen i 2020. Tidligere har kommuneanalysen nyttet et glidende gjennomsnitt på tre år for å ta høyde for årlig variasjon. Dette har vi valgt å avvike da det var mangel på sammenlignbare tall etter sammenslåingen. Årets analyse består derfor kun av innrapporterte tall for året 2020. Dette medfører at det vil være mulig å si noe om den enkelte kommunens utvikling ved fremtidige analyser, men tar ikke høyde for årlig variasjon slik som tidligere. Beslutningen er fattet i samråd med SSB.

Tidligere endringer gjort i **Kommuneanalysen** er forsøkt fremstilt i enendringslogg slik vist nedenfor i kulepunkt.

- Av den nye kommune- og regionsreformen som trådte i kraft 1.januar 2020, ble en av tre kommuner slått sammen. Totalt ble antall kommuner redusert fra 428 til 359, og vi har nå 11 fylker.
- Etter den nye fylkes- og kommunestrukturen er datamateriell strukturert i samråd med SSB, og vi har derfor valgt å strukturere datamaterialet basert på KOMMODE-modellen som anslår bundne kostnader og frie disponible inntekter for de sammenslåtte kommunene. En KOMMODE-gruppering er derfor benyttet i denne analysen, da en slik gruppering tar høyde for en mer detaljert oversikt tilpasset kommunestrukturen per 1.januar 2020. Vi viser for øvrig til Kringlebotten & Langørgen (2020).
- De åtte rikeste kommunene er målt etter frie disponible inntekter, noen med lavere skatteinntekter per innbygger, men høyt statstilskudd per innbygger. Slik inkluderes skatteinntektene kommunal inntekts- og formueskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraftsinntekter og naturressursskatt. De åtte rikeste kommunene inkluderer dermed kraft- og

energikommuner med høye skatteinntekter fra både kraftverk og naturressurser.

- Variablene filtreres på fylke, størrelse, kommunegruppegruppe og viser utviklingen for de ulike variablene over tid i faktiske tall. Tidligere baserte variablenes utvikling på glidende gjennomsnitt for de tre siste årene.
- I 2019 ble det innført nye inndelinger på lærerkompetanse som ble overført til KOSTRA. I 2018 het denne variabelen «Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning». I 2019 heter denne «Universitets- og høgskoleutdanning med pedagogisk utdanning med en lærerutdanning»
- Frem til og med 2016 omfatter datagrunnlaget for Andel ansatte med pedagogisk utdanning «Andel ansatte med utdanning som barnehagelærer». Etter 2016 omhandler denne variabelen «Andel årsverk med utdanning som barnehagelærer, annen pedagogisk utdanning og pedagogisk utdanning som tilsvarer utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder».
- Fra og med 2015 er utgifter til voksenopplæring ekskludert fra datagrunnlaget for «Brutto driftsutgifter per barn 6-15 år» og «Brutto driftsutgifter per barn 6-15 år» i grunnskolen.
- I tidligere publiserte analyser er det kun sett på «244 Barnevernstjeneste» for «Brutto driftsutgifter per barn 0-17 år». Fra og med 2019 omhandler datagrunnlaget for alle årene «244 Barnevernstjeneste», «251 Barnevernstiltak når 62 barnet ikke er plassert av barnevernet» og «252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet».
- Frem til 2015 omfattet datagrunnlaget netto utgifter for «Driftsutgifter aktivitetstilbud barn per 1000 6-20 år» og «Driftsutgifter idrett per 6-20 år, fra og med 2015 omfatter datagrunnlaget brutto utgifter.
- Fra og med 2013 er det én kategori (foruten Oslo) som bare omfatter 2 kommuner. Dette gjelder for kommunegruppe 9. For at disse kommunene skal inngå i en sammenligningsgruppe har SSB valgt å flytte Fauske og Alta fra gruppe 9 til gruppe 12. Gruppe 9 blir dermed en tom kategori basert på dataen fra SSB.

5.5 Begrensninger

Ettersom årsaken til forskjellene i tallmaterialet ikke belyses, gir funnene fra analysen kun grunnlag til å påpeke forskjeller mellom kommunene. Som nevnt innledningsvis er ikke rapporten ment for å gi en årsak-/virkning-analyse. Kommuneanalysen har flere begrensninger og egner seg derfor først og fremst som grunnlag for diskusjon og som utgangspunkt for videre analyser. I det følgende vil vi peke på noen svakheter ved analysen som bør tas i betraktning når en leser rapporten.

Analysen baseres seg på et utvalg variabler innen de ulike sektorene. Ettersom analysen tar utgangspunkt i noen utvalgte variabler, vil analysens datamateriell og kvalitet gjenspeiles deretter. Videre er det ikke entydig hva som anses som optimal verdi for de forskjellige variablene. Eksempelvis er det usikkert om det er best med høye- eller lave tall for variabelen «Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10. trinn», da det kan tenkes at små grupper får mer oppmerksomhet fra læreren, samtidig som at synergieffekter av læring vil kunne sees bedre i større grupper. Andre variabler som kan diskuteres ytterligere når det gjelder optimal verdi er «Elver per lærer» og «Leke og oppholdsareal per barn i barnehage (m²)».

Kommuneanalysen sammenlikner kommuner innad i samme KOMMODE-modell fortrinnsvis for å gjøre sammenlikningen realistisk. En KOMMODE-gruppering er derfor benyttet i denne analysen, da en slik gruppering tar høyde for en mer detaljert oversikt tilpasset kommunestrukturen per 1.januar 2020. Vi viser for øvrig til Kringlebotten & Langørgen (2020). Dersom man sammenlikner kommuner på tvers av kommunegruppene må man ta hensyn til at analysen kan favorisere små kommuner innenfor noen av variablene da det ikke tas hensyn til stordriftsfordeler og liknende effekter i de større kommunene.

Videre er det verdt å merke seg at det ikke vil være sammenfallende å sammenlikne topp 10 kommuner 2021 med topp 10 kommuner 2020 ettersom rangeringen av kommunene er relativ til tid og hvilke andre kommuner som rapporterer tallene sine det året.

Analysen tar utgangspunkt i datamaterialet som kommunene selv har rapportert inn, og alle tall er derfor tilgjengelig for offentligheten. Dette medfører at dersom kommuner ikke har rapportert og rettet feil og mangler innen 15.juni vil de ikke få en totaltrangering i Kommuneanalysen. Andre grunner til at kommunene innrapporterer så lave tall at disse unntas offentligheten grunnet fare for å dele sensitiv informasjon.

VEDLEGG 1: Totalrangering					
Plass	Kommunenavn	Størrelse	Fylkenavn	Kommune-gruppe	Poeng
1	3824 Tokke	Liten	Vestfold og telemark	4c	4,10
2	3822 Nissedal	Liten	Vestfold og telemark	5b	4,04
3	3052 Nore og Uvdal	Liten	Viken	5c	3,96
4	3823 Fyresdal	Liten	Vestfold og telemark	5b	3,84
5	5424 Lyngen	Liten	Troms og finnmark	5c	3,75
6	4222 Bykle	Stor	Agder	2	3,74
7	5406 Hammerfest	Middels	Troms og finnmark	7c	3,67
8	1832 Hemnes	Liten	Nordland	4c	3,61
9	3051 Rollag	Liten	Viken	5b	3,61
10	5046 Høylandet	Liten	Trønderlag	5b	3,59
11	5044 Namsskogan	Liten	Trønderlag	5c	3,54
12	1566 Surnadal	Middels	Møre og romsdal	7b	3,53
13	3043 Ål	Liten	Viken	4b	3,53
14	3040 Nesbyen	Liten	Viken	4b	3,52
15	5442 Unjárga-Nesseby	Liten	Troms og finnmark	5c	3,51
16	4224 Åseral	Liten	Agder	5c	3,48
17	5444 Sør-Varanger	Middels	Troms og finnmark	6c	3,06
18	5423 Karlsøy	Liten	Troms og finnmark	5c	3,45
19	1839 Beiarn	Liten	Nordland	5c	3,42
20	1824 Vefsn	Middels	Nordland	7b	3,40
21	3818 Tinn	Middels	Vestfold og telemark	7c	3,40
22	5056 Hitra	Middels	Trønderlag	7c	3,39
23	4638 Høyanger	Liten	Vestland	4c	3,37
24	5429 Kvænangen	Liten	Troms og finnmark	5c	3,36
25	1828 Nesna	Liten	Nordland	5c	3,36
26	3825 Vinje	Liten	Vestfold og telemark	4c	3,29
27	4635 Gulen	Liten	Vestland	5c	3,28
28	3430 Os	Liten	Innlandet	5b	3,28
29	3039 Flå	Liten	Viken	5c	3,28
30	3047 Modum	Middels	Viken	6a	3,27
31	4622 Kvam	Middels	Vestland	7b	3,27
32	3801 Horten	Stor	Vestfold og telemark	9a	3,25
33	3037 Hurdal	Liten	Viken	4a	3,25
34	1811 Bindal	Liten	Nordland	5c	3,24
35	5420 Dyrøy	Liten	Troms og finnmark	5c	3,23
36	1560 Tingvoll	Liten	Møre og romsdal	4b	3,22
37	5440 Berlevåg	Liten	Troms og finnmark	5c	3,22
38	1841 Fauske - Fuossko	Middels	Nordland	6b	3,22
39	5416 Bardu	Liten	Troms og finnmark	4c	3,21
40	3044 Hol	Liten	Viken	4c	3,21
41	3423 Stor-Elvdal	Liten	Innlandet	4b	3,20
42	4619 Eidfjord	Stor	Vestland	2	3,19
43	3042 Hemsedal	Liten	Viken	4b	3,17
44	4220 Bygland	Liten	Agder	5b	3,16

45	5425 Storfjord - Omasvuotna - Omasvuono	Liten	Troms og finnmark	5c	3,15
46	1838 Gildeskål	Liten	Nordland	5c	3,15
47	5021 Oppdal	Middels	Trønderlag	7b	3,14
48	1563 Sunndal	Middels	Møre og romsdal	7b	3,14
49	5055 Heim	Middels	Trønderlag	7b	3,14
50	4641 Aurland	Stor	Vestland	2	3,13
51	4642 Lærdal	Liten	Vestland	4b	3,13
52	3421 Trysil	Middels	Innlandet	7b	3,11
53	3806 Porsgrunn	Stor	Vestfold og telemark	9a	3,10
54	5427 Skjervøy	Liten	Troms og finnmark	4c	3,09
55	5042 Lierne	Liten	Trønderlag	5c	3,09
56	1834 Lurøy	Liten	Nordland	5c	3,08
57	5426 Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	Liten	Troms og finnmark	5c	3,08
58	3439 Ringebu	Liten	Innlandet	4b	3,08
59	5411 Kvæfjord	Liten	Troms og finnmark	5c	3,07
60	5020 Osen	Liten	Trønderlag	5c	3,07
61	1134 Suldal	Stor	Rogaland	2	3,07
62	5007 Namsos	Middels	Trønderlag	7b	3,06
63	5443 Båtsfjord	Liten	Troms og finnmark	4c	3,06
64	1826 Hattfjelldal	Liten	Nordland	5c	3,06
65	4639 Vik	Liten	Vestland	5c	3,06
66	4219 Evje og Hornnes	Liten	Agder	4a	3,05
67	5049 Flatanger	Liten	Trønderlag	5c	3,05
68	3422 Åmot	Liten	Innlandet	4a	3,03
69	4228 Sirdal	Stor	Agder	2	3,02
70	3437 Sel	Middels	Innlandet	7b	3,02
71	5025 Røros	Middels	Trønderlag	7b	3,01
72	3405 Lillehammer	Stor	Innlandet	9b	3,00
73	4227 Kvinesdal	Middels	Agder	7b	3,00
74	5417 Salangen	Liten	Troms og finnmark	5c	2,98
75	4617 Kvinnherad	Middels	Vestland	7b	2,98
76	3447 Søndre Land	Middels	Innlandet	8a	2,97
77	3013 Marker	Liten	Viken	4a	2,96
78	4643 Årdal	Middels	Vestland	7b	2,95
79	5413 Ibestad	Liten	Troms og finnmark	5c	2,94
80	3419 Våler (Hedmark)	Liten	Innlandet	4b	2,94
81	1806 Narvik	Stor	Nordland	9b	2,93
82	1871 Andøy	Liten	Nordland	4a	2,93
83	5058 Åfjord	Liten	Trønderlag	4c	2,94
84	4221 Valle	Liten	Agder	5c	2,92
85	1848 Steigen	Liten	Nordland	4c	2,91
86	4647 Sunnfjord	Stor	Vestland	10b	2,91
87	3443 Vestre Toten	Middels	Innlandet	6b	2,90
88	4218 Iveland	Liten	Agder	5a	2,90
89	5036 Frosta	Liten	Trønderlag	4a	2,90

90	3431 Dovre	Liten	Innlandet	4b	2,90
91	3041 Gol	Liten	Viken	4b	2,89
92	1135 Sauda	Liten	Rogaland	4c	2,89
93	5032 Selbu	Liten	Trønderlag	4a	2,89
94	5405 Vadsø	Middels	Troms og finnmark	7c	2,88
95	3440 Øyer	Middels	Innlandet	7b	2,88
96	5037 Levanger	Stor	Trønderlag	9b	2,87
97	1576 Aure	Liten	Møre og romsdal	4c	2,86
98	5432 Loppa	Liten	Troms og finnmark	5c	2,86
99	1511 Vanylven	Liten	Møre og romsdal	4b	2,86
100	3433 Skjåk	Liten	Innlandet	4b	2,86
101	3813 Bamble	Middels	Vestfold og telemark	6b	2,86
102	1853 Evenes	Liten	Nordland	5b	2,85
103	1857 Værøy	Liten	Nordland	5b	2,85
104	4211 Gjerstad	Liten	Agder	4b	2,83
105	3411 Ringsaker	Stor	Innlandet	9a	2,83
106	5041 Snåase - Snåsa	Liten	Trønderlag	4b	2,83
107	3438 Sør-Fron	Liten	Innlandet	4b	2,82
108	3425 Engerdal	Liten	Innlandet	5c	2,81
109	3427 Tynset	Middels	Innlandet	7b	2,81
110	5054 Indre Fosen	Middels	Trønderlag	7b	2,80
111	5045 Grong	Liten	Trønderlag	4c	2,80
112	3021 Ås	Stor	Viken	9a	2,80
113	3417 Grue	Liten	Innlandet	4b	2,80
114	3814 Kragerø	Middels	Vestfold og telemark	7b	2,79
115	1505 Kristiansund	Stor	Møre og romsdal	9b	2,79
116	1820 Alstahaug	Middels	Nordland	7b	2,79
117	1825 Grane	Liten	Nordland	5b	2,79
118	3418 Åsnes	Middels	Innlandet	7a	2,78
119	3448 Nordre Land	Middels	Innlandet	7b	2,78
120	3016 Rakkestad	Middels	Viken	7a	2,77
121	5038 Verdal	Middels	Trønderlag	6b	2,77
122	5433 Hasvik	Liten	Troms og finnmark	5c	2,77
123	1525 Stranda	Liten	Møre og romsdal	4b	2,75
124	4613 Bømlo	Middels	Vestland	7b	2,75
125	5047 Overhalla	Liten	Trønderlag	4b	2,75
126	3015 Skiptvet	Liten	Viken	4a	2,75
127	3808 Notodden	Middels	Vestfold og telemark	7b	2,74
128	1860 Vestvågøy	Middels	Nordland	7b	2,74
129	5006 Steinkjer	Stor	Trønderlag	9b	2,73
130	3429 Folldal	Liten	Innlandet	5b	2,73
131	3432 Lesja	Liten	Innlandet	5b	2,73
132	5402 Harstad	Stor	Troms og finnmark	9b	2,73
133	5052 Leka	Liten	Trønderlag	5c	2,71
134	1812 Sømna	Liten	Nordland	4c	2,71
135	5428 Nordreisa	Liten	Troms og finnmark	4b	2,70
136	4618 Ullensvang	Middels	Vestland	7c	2,70

137	1874 Moskenes	Liten	Nordland	5c	2,70
138	4620 Ulvik	Liten	Vestland	5b	2,70
139	3012 Aremark	Liten	Viken	5a	2,70
140	1160 Vindafjord	Middels	Rogaland	7b	2,70
141	5014 Frøya	Middels	Trønderlag	7c	2,70
142	4621 Voss	Middels	Vestland	7b	2,69
143	4645 Askvoll	Liten	Vestland	5b	2,69
144	3407 Gjøvik	Stor	Innlandet	9b	2,69
145	3820 Seljord	Liten	Vestfold og telemark	4b	2,69
146	5418 Målselv	Middels	Troms og finnmark	7b	2,69
147	1840 Saltdal	Liten	Nordland	5b	2,68
148	1539 Rauma	Middels	Møre og romsdal	7b	2,67
149	4634 Masfjorden	Liten	Vestland	5c	2,67
150	3045 Sigdal	Liten	Viken	4b	2,64
151	3414 Nord-Odal	Middels	Innlandet	7b	2,64
152	1557 Gjemnes	Liten	Møre og romsdal	4b	2,64
153	3449 Sør-Aurdal	Liten	Innlandet	5b	2,63
154	3424 Rendalen	Liten	Innlandet	5b	2,63
155	5437 Kárásjohka-Karasjok	Liten	Troms og finnmark	4c	2,62
156	3053 Jevnaker	Middels	Viken	7a	2,62
157	3436 Nord-Fron	Middels	Innlandet	7b	2,59
158	3017 Råde	Middels	Viken	7a	2,59
159	3816 Nome	Middels	Vestfold og telemark	7b	2,59
160	3453 Øystre Slidre	Liten	Innlandet	4b	2,59
161	3817 Midt-Telemark	Middels	Vestfold og telemark	7b	2,58
162	1547 Aukra	Stor	Møre og romsdal	2	2,57
163	3426 Tolga	Liten	Innlandet	5b	2,57
164	5027 Midtre Gauldal	Middels	Trønderlag	7a	2,57
165	4616 Tysnes	Liten	Vestland	4b	2,56
166	3815 Drangedal	Liten	Vestfold og telemark	4b	2,56
167	1827 Dønna	Liten	Nordland	5c	2,56
168	5415 Loabák - Lavangen	Liten	Troms og finnmark	5c	2,55
169	3403 Hamar	Stor	Innlandet	9b	2,55
170	1578 Fjord	Liten	Møre og romsdal	4c	2,55
171	3441 Gausdal	Middels	Innlandet	7b	2,54
172	3434 Lom	Liten	Innlandet	4b	2,54
173	1101 Eigersund	Middels	Rogaland	7a	2,53
174	1573 Smøla	Liten	Møre og romsdal	4c	2,53
175	4629 Modalen	Stor	Vestland	2	2,53
176	4223 Vennesla	Middels	Agder	6b	2,53
177	1875 Hamarøy	Liten	Nordland	5c	2,52
178	4602 Kinn	Middels	Vestland	7b	2,52
179	4216 Birkenes	Middels	Agder	7b	2,52
180	5057 Ørland	Middels	Trønderlag	6b	2,52
181	1866 Hadsel	Middels	Nordland	7c	2,42
182	3011 Hvaler	Liten	Viken	4b	2,51
183	1133 Hjelmeland	Liten	Rogaland	4c	2,50

184	4644 Luster	Middels	Vestland	7b	2,50
185	4212 Vegårshei	Liten	Agder	5b	2,50
186	4204 Kristiansand	Stor	Agder	9b	2,49
187	3007 Ringerike	Stor	Viken	9a	2,48
188	4215 Lillesand	Middels	Agder	7b	2,48
189	3452 Vestre Slidre	Liten	Innlandet	4b	2,48
190	1146 Tysvær	Middels	Rogaland	7b	2,48
191	1804 Bodø	Stor	Nordland	9b	2,47
192	4206 Farsund	Middels	Agder	7b	2,47
193	5060 Nærøysund	Middels	Trøndelag	7c	2,46
194	4650 Gloppen	Middels	Vestland	7b	2,64
195	3412 Løten	Middels	Innlandet	6a	2,46
196	5035 Stjørdal	Stor	Trøndelag	9b	2,45
197	5403 Alta	Stor	Troms og finnmark	9c	2,44
198	3821 Kviteseid	Liten	Vestfold og telemark	4b	2,44
199	1114 Bjerkreim	Liten	Rogaland	4a	2,44
200	3415 Sør-Odal	Middels	Innlandet	6a	2,44
201	1822 Leirfjord	Liten	Nordland	5b	2,43
202	4203 Arendal	Stor	Agder	9b	2,43
203	1130 Strand	Middels	Rogaland	7b	2,43
204	4612 Sveio	Middels	Vestland	7b	2,42
205	3805 Larvik	Stor	Vestfold og telemark	9a	2,41
206	3032 Gjerdrum	Middels	Viken	6a	2,41
207	3811 Færder	Stor	Vestfold og telemark	9b	2,40
208	1127 Randaberg	Middels	Rogaland	7a	2,40
209	3435 Vågå	Liten	Innlandet	4b	2,40
210	4631 Alver	Stor	Vestland	9b	2,40
211	1816 Vevelstad	Liten	Nordland	5c	2,40
212	4615 Fitjar	Liten	Vestland	4b	2,40
213	3026 Aurskog-Høland	Middels	Viken	6a	2,39
214	5053 Inderøy	Middels	Trøndelag	7b	2,39
215	4614 Stord	Middels	Vestland	6a	2,39
216	1506 Molde	Stor	Møre og romsdal	9b	2,38
217	4201 Risør	Middels	Agder	7b	2,38
218	5061 Rindal	Liten	Trøndelag	4b	2,37
219	4217 Åmli	Liten	Agder	5b	2,36
220	0301 Oslo	Stor	Oslo	1	2,36
221	3446 Gran	Middels	Innlandet	7a	2,36
222	1870 Sortland	Middels	Nordland	7b	2,36
223	4632 Austrheim	Liten	Vestland	4b	2,35
224	5434 Måsøy	Liten	Troms og finnmark	4c	2,35
225	3803 Tønsberg	Stor	Vestfold og telemark	9a	2,35
226	1579 Hustadvika	Middels	Møre og romsdal	7b	2,35
227	5001 Trondheim	Stor	Trøndelag	1	2,34
228	4646 Fjaler	Liten	Vestland	5b	2,34
229	3006 Kongsberg	Stor	Viken	9b	2,34
230	3451 Nord-Aurdal	Middels	Innlandet	7b	2,33

231	1514 Sande	Liten	Møre og romsdal	4a	2,33
232	1577 Volda	Middels	Møre og romsdal	7b	2,32
233	5438 Lebesby	Liten	Troms og finnmark	5c	2,32
234	3413 Stange	Stor	Innlandet	10a	2,29
235	1121 Time	Middels	Rogaland	6a	2,27
236	4226 Hægebostad	Liten	Agder	5a	2,27
237	1535 Vestnes	Middels	Møre og romsdal	7b	2,27
238	3401 Kongsvinger	Middels	Innlandet	6b	2,27
239	3802 Holmestrand	Stor	Vestfold og telemark	9b	2,26
240	1836 Rødøy	Liten	Nordland	5c	2,26
241	1516 Ulstein	Middels	Møre og romsdal	7a	2,24
242	1106 Haugesund	Stor	Rogaland	9b	2,24
243	3046 Krødsherad	Liten	Viken	4a	2,23
244	3014 Indre Østfold	Stor	Viken	9b	2,22
245	3812 Siljan	Liten	Vestfold og telemark	4a	2,21
246	1868 Øksnes	Liten	Nordland	4b	2,21
247	3018 Våler (Østfold)	Middels	Viken	6a	2,20
248	3038 Hole	Middels	Viken	6a	2,20
249	5401 Tromsø	Stor	Troms og finnmark	9b	2,19
250	3416 Eidskog	Middels	Innlandet	7b	2,19
251	4601 Bergen	Stor	Vestland	1	2,19
252	1515 Herøy (Møre og Romsdal)	Middels	Møre og romsdal	6a	2,19
253	3002 Moss	Stor	Viken	9b	2,17
254	1818 Herøy (Nordland)	Liten	Nordland	5c	2,16
255	5422 Balsfjord	Middels	Troms og finnmark	7b	2,16
256	3049 Lier	Stor	Viken	9b	2,16
257	1112 Lund	Liten	Rogaland	4a	2,15
258	4626 Øygarden	Stor	Vestland	9b	2,15
259	3050 Flesberg	Liten	Viken	4b	2,15
260	1531 Sula	Middels	Møre og romsdal	7a	2,14
261	5419 Sørreisa	Liten	Troms og finnmark	4b	2,14
262	1517 Hareid	Middels	Møre og romsdal	7a	2,12
263	4207 Flekkefjord	Middels	Agder	7b	2,12
264	3804 Sandefjord	Stor	Vestfold og telemark	9a	2,12
265	1122 Gjesdal	Middels	Rogaland	7a	2,12
266	5029 Skaun	Middels	Trøndelag	6a	2,12
267	1124 Sola	Stor	Rogaland	9a	2,11
268	1528 Sykkylven	Middels	Møre og romsdal	6a	2,11
269	4649 Stad	Middels	Vestland	7b	2,11
270	5028 Melhus	Middels	Trøndelag	6a	2,10
271	1833 Rana	Stor	Nordland	9b	2,09
272	1103 Stavanger	Stor	Rogaland	1	2,09
273	4205 Lindesnes	Stor	Agder	10b	2,08
274	4628 Vaksdal	Liten	Vestland	4b	2,08
275	1865 Vågan	Middels	Nordland	7b	2,08
276	4225 Lyngdal	Middels	Agder	7b	2,05

277	4651 Stryn	Middels	Vestland	7a	2,03
278	3020 Nordre Follo	Stor	Viken	9a	2,03
279	1554 Averøy	Middels	Møre og romsdal	7b	2,02
280	4627 Askøy	Stor	Vestland	9a	2,01
281	3003 Sarpsborg	Stor	Viken	9a	1,99
282	1520 Ørsta	Middels	Møre og romsdal	7a	1,99
283	3023 Nesodden	Middels	Viken	6a	1,98
284	3807 Skien	Stor	Vestfold og telemark	9a	1,97
285	4202 Grimstad	Stor	Agder	9b	1,97
286	3054 Lunner	Middels	Viken	7a	1,97
287	4625 Austevoll	Middels	Vestland	7b	1,96
288	3005 Drammen	Stor	Viken	9a	1,96
289	1144 Kvitsøy	Liten	Rogaland	5a	1,95
290	3036 Nannestad	Middels	Viken	6a	1,95
291	1507 Ålesund	Stor	Møre og romsdal	9b	1,95
292	1108 Sandnes	Stor	Rogaland	9a	1,95
293	5031 Malvik	Middels	Trøndelag	6a	1,94
294	1119 Hå	Middels	Rogaland	7a	1,93
295	3028 Enebakk	Middels	Viken	6a	1,93
296	3048 Øvre Eiker	Middels	Viken	6a	1,91
297	3033 Ullensaker	Stor	Viken	9a	1,91
298	3022 Frogn	Middels	Viken	6a	1,91
299	3019 Vestby	Middels	Viken	6a	1,91
300	1111 Sokndal	Liten	Rogaland	4a	1,90
301	3420 Elverum	Stor	Innlandet	9a	1,89
302	3024 Bærum	Stor	Viken	9b	1,89
303	4214 Froland	Middels	Agder	7a	1,89
304	3001 Halden	Stor	Viken	9b	1,88
305	3004 Fredrikstad	Stor	Viken	9a	1,88
306	3030 Lillestrøm	Stor	Viken	9b	1,86
307	4623 Samnanger	Liten	Vestland	4b	1,85
308	4624 Bjørnafjorden	Stor	Vestland	9b	1,85
309	3027 Rælingen	Middels	Viken	6a	1,84
310	4630 Osterøy	Middels	Vestland	7a	1,83
311	3025 Asker	Stor	Viken	9b	1,83
312	3029 Lørenskog	Stor	Viken	9a	1,82
313	3034 Nes	Stor	Viken	9a	1,79
314	1149 Karmøy	Stor	Rogaland	9a	1,79
315	3428 Alvdal	Liten	Innlandet	5b	1,78
316	3035 Eidsvoll	Stor	Viken	9a	1,71
317	1120 Klepp	Middels	Rogaland	6a	1,71
318	1532 Giske	Middels	Møre og romsdal	7a	1,56
319	3031 Nittedal	Stor	Viken	9b	1,43

Vedlegg 2: Kommuner som er utelatt totalrangeringen

Noen kommuner kommer ikke med i totalrangeringen som følge av manglende innrapporterte tall på enkeltvariabler, samt manglende sektorscore for alle fem sektorene. Merk at en kommune kan ha fått en sektorscore til tross for å ikke være med på totalrangeringen. Nedenfor følger en liste over hvilke kommuner dette gjelder.

-	1145 Bokn	Liten	Rogaland	5b	
-	1151 Utsira	Liten	Rogaland	5a	
-	1813 Brønnøy	Middels	Nordland	7b	
-	1815 Vega	Liten	Nordland	5b	
-	1835 Træna	Liten	Nordland	5b	
-	1837 Meløy	Middels	Nordland	7c	
-	1845 Sørfold	Liten	Nordland	5c	
-	1851 Lødingen	Liten	Nordland	5b	
-	1856 Røst	Liten	Nordland	5b	
-	1859 Flakstad	Liten	Nordland	5c	
-	1867 Bø	Liten	Nordland	5b	
-	2111 Longyearbyen	-	Svalbard	-	
-	3442 Østre Toten	Middels	Innlandet	7a	
-	3450 Etnedal	Liten	Innlandet	5b	
-	3454 Vang	Liten	Innlandet	5c	
-	3819 Hjartdal	Liten	Vestfold og telemark	5b	
-	4213 Tvedestrand	Middels	Agder	7a	
-	4611 Etne	Liten	Vestland	4b	
-	4633 Fedje	Liten	Vestland	5b	
-	4636 Solund	Liten	Vestland	5c	
-	4637 Hyllestad	Liten	Vestland	5c	
-	4640 Sogndal	Middels	Vestland	7b	
-	4648 Bremanger	Liten	Vestland	5c	
-	5022 Rennebu	Liten	Trønderlag	4b	
-	5023 Meldal (2018-2019)	-	-	-	
-	5026 Holtålen	Liten	Trønderlag	4b	
-	5033 Tydal	Stor	Trønderlag	2	
-	5034 Meråker	Liten	Trønderlag	4b	
-	5043 Raarvihke - Røyrvik	Liten	Trønderlag	5c	
-	5059 Orkland	Middels	Trønderlag	6b	
-	5404 Vardø	Liten	Troms og finnmark	4c	
-	5412 Tjeldsund	Liten	Troms og finnmark	4c	
-	5414 Gratangen	Liten	Troms og finnmark	5c	
-	5421 Senja	Middels	Troms og finnmark	7c	
-	5430 Guovdageaidnu-Kautokeino	Liten	Troms og finnmark	4c	
-	5435 Nordkapp	Liten	Troms og finnmark	4c	
-	5436 Porsanger - Porsá?gu - Porsanki	Liten	Troms og finnmark	4c	
-	5439 Gamvik	Liten	Troms og finnmark	5c	
-	5441 Deatnu-Tana	Liten	Troms og finnmark	4c	

Vedlegg 3: KOMMODE-kategorier

Det er flere grunner til at vi ser på nettopp disse fem KOMMODE-gruppene. I de fire største byene bor det flest barn. Prioriteringene som gjøres i disse kommunene påvirker dermed flest barn. Vi undersøker de åtte rikeste kommunene fordi disse har frie disponible inntekter, der noen har lavere skatteinntekter per innbygger, men høyt statstilskudd per innbygger. Stort økonomisk handlingsrom gir kommuner bedre forutsetninger til å prioritere barna og forpliktelser som følger av FNs barnekonvensjon. Videre analyserer vi små, middels og store kommuner for å belyse bredden av kommunenes tilbud og tjenester i Norge

Små kommuner:

Kommuner med 0 - 9 999 innbyggere

Mellomstore kommuner:

Kommuner med 10 000 - 29 999 innbyggere

Store kommuner:

Kommuner med minst 30 000 innbyggere

De fire største byene (1)

De åtte rikeste kommunene (2)

Små kommuner (4 og 5)

4) Små kommuner med middels bundne kostnader

- 4a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 4b) Kommuner med middels frie disponible inntekter
- 4c) Kommuner med høye frie disponible inntekter

5) Små kommuner med høye bundne kostnader

- 5a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 5b) Kommuner med middels frie disponible inntekter
- 5c) Kommuner med høye frie disponible inntekter

Mellomstore kommuner (6, 7, 8)

6) Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader

- 6a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 6b) Kommuner med middels frie disponible inntekter
- 6c) Kommuner med høye frie disponible inntekter

7) Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader

- 7a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 7b) Kommuner med middels frie disponible inntekter
- 7c) Kommuner med høye frie disponible inntekter

8) Mellomstore kommuner med høye bundne kostnader

- 8a) Kommuner med lave frie disponible inntekter

Store kommuner (9 og 10)

9) Store kommuner med lave bundne kostnader

- 9a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 9b) Kommuner med middels frie disponible inntekter
- 9c) Kommuner med høye frie disponible inntekter

10) Store kommuner med middels bundne kostnader

- 10a) Kommuner med lave frie disponible inntekter
- 10b) Kommuner med middels frie disponible inntekter

Vedlegg 4: FNs Barnekomité's merknader til Norge

Utdrag fra FNs Barnekomité's avsluttende merknader til Norges fjerde rapport om gjennomføringen av FNs Barnekonvensjon

Referanse: CRC/C/NOR/CO/4

Dato: 29. 01.2010

Tema: Samordning

Avsnitt 10. Komiteen erkjenner at det kommunale selvstyret i Norge har stor verdi, men den er betenkt over at arbeidet for å få til en bedre samordning mellom staten og kommunene, mellom kommunene innbyrdes og internt i kommunene ikke har vist seg effektivt, og at tjenestetilbudet, tilgangen til tjenestene og samordningen av de ulike tjenestene, samt evnen til å tilpasse seg nye utfordringer, derfor ikke er garantert på sammenlignbart vis over hele landet. Komiteen merker seg med bekymring at det er stor variasjon i kommunenes implementering av barns rettigheter i tjenestene, både med hensyn til omfanget av slike tjenester og innenfor hvilke rammer de ytes. Komiteen er også bekymret for at mangelen på samordning skal føre til at utsatte grupper av barn, hvis rettigheter har en tendens til å bli neglisjert, blir offer for mangler i implementeringen av deres rettigheter.

Avsnitt 11. Komiteen anbefaler som et særlig viktig tiltak at parten overvåker nøye hvordan barns rettigheter blir implementert i de forskjellige deler av landet, herunder gjennom regjeringens initiativ "Bedre overvåking", at den styrker bruken av sine tilsynsmekanismer for å påse at alle tjenesteleverandører retter seg etter de vedtatte forskrifter og rammer, og at den sørger for at systemet av samordnede tjenester på alle nivåer tar særlig hensyn til barn som har behov for spesiell bistand for å kunne nyte sine rettigheter fullt ut.

Vedlegg 4: FNs Barnekomité's merknader til Norge

Utdrag fra FNs Barnekomité's avsluttende merknader til Norges fjerde rapport om gjennomføringen av FNs Barnekonvensjon

Referanse: CR C1c1NoRJco1s-6

Dato: 4. juli 2018

Tema: Generelle gjennomføringstiltak (art. 4, 42 og 44 nr. 6)

Omfattende politikk og strategi

5. Komiteen merker seg med tilfredshet tjenestene som tilbys av lokale myndigheter, men anbefaler at parten øker sin innsats for å avskaffe regionale forskjeller i tjenestetilbudet, og at eventuelle planer eller tiltak for å øke lokale myndigheters selvstyre ledsages av klare retningslinjer for å sikre at tjenestene er av like høy kvalitet overalt i staten.

Tildeling av ressurser

6. Med henvisning til sin generelle kommentar nr. 19 (2016) om offentlig budsjettering for å realisere barns rettigheter anbefaler komiteen at parten

(a) gjennomfører en omfattende vurdering av budsjettbehovene for barn, med særlig vekt på barn i sårbare og marginaliserte situasjoner

(b) tildeler tilstrekkelige budsjettressurser, i samsvar med artikkel 4 i konvensjonen

(c) i betydelig grad styrker sin innsats for å sikre at hver kommune blir tildelt de midlene de trenger for å oppfylle sine forpliktelser når det gjelder å gjennomføre barns rettigheter

(d) tildeler øremerkede midler til lokale myndigheter istedenfor å gi rammetilskudd, for å sikre at midler tiltenkt realiseringen av barns rettigheter brukes på en adekvat måte, til det tiltenkte formålet.

UNICEF NORGE

Postadresse: Postboks 4734 Nydalen 0421 Oslo

Besøksadresse: Sandakerveien 130, 0484 Oslo

unicef.no